

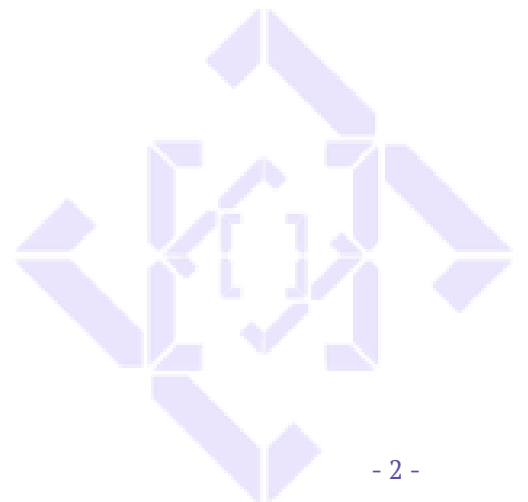
DEKEMPEN COLLECTIE

Collectieplan Kempencollectie

2021-2026

Sies Vonk

2022

Inhoudsopgave

<i>Inhoudsopgave</i> _____	- 3 -
<i>Inleiding</i> _____	- 5 -
<i>Waarom een collectieplan?</i> _____	- 6 -
<i>De Kempencollectie en haar omgeving</i> _____	- 7 -
Eindhoven Museum _____	- 7 -
Collega musea _____	- 8 -
<i>Collectiebeschrijving</i> _____	- 8 -
Collectiegeschiedenis _____	- 8 -
Collectieomvang _____	- 9 -
<i>Een gezamenlijk Collectieprofiel?</i> _____	- 10 -
Collecties t.b.v. onderzoek _____	- 15 -
<i>Collectiewaardering</i> _____	- 17 -
<i>Collectiewaarde optimaliseren</i> _____	- 17 -
Collectiebeheer: Behoud _____	- 18 -
Collectiebeheer: Gebruik _____	- 18 -
Collectiebeheer: Ontwikkelen _____	- 22 -
Teuten _____	- 22 -
Kempische kerncollectie _____	- 23 -
Ook het publiek ontwikkelt! _____	- 23 -
Collectie Toegankelijk _____	- 24 -
Kempisch erfgoed delen _____	- 25 -
<i>Informatiebeheer & Collectieregistratie</i> _____	- 25 -
Informatiebeheer _____	- 25 -
Invulboek _____	- 26 -
Nog beter ontsluiten _____	- 27 -
<i>Samenvatting</i> _____	- 28 -
<i>Aanbevelingen</i> _____	- 29 -
Bestuurlijke samenwerking _____	- 30 -
Netwerk Digitaal Erfgoed _____	- 30 -

Breder dan erfgoed alleen _____	- 31 -
<i>Kortom</i> _____	- 31 -
<i>Actiepunten</i> _____	- 32 -
<i>Bijlage I: Collega erfgoedinstellingen</i> _____	- 33 -
Heemkundekringen/musea die (nog) niet deelnemen aan de Kempencollectie _____	- 33 -
Heemkundekringen in de omgeving _____	- 33 -
Erfgoedinstellingen over de grens _____	- 33 -
Musea in de omgeving met een relatie tot de Kempen _____	- 34 -
Regionale, provinciale en landelijke instellingen met Kempische objecten __	- 35 -
<i>Bijlage II: Korte Collectiebeschrijving per instelling</i> _____	- 36 -
Korte Collectiebeschrijving: Cultuurhuis Bergeijk _____	- 36 -
Korte Collectiebeschrijving: Eindhoven Museum _____	- 39 -
Korte Collectiebeschrijving: Heemkundekring De Heerlijkheid Oirschot	- 42 -
Korte Collectiebeschrijving: Heemkundige Kring “Pladella Villa” _____	- 44 -
Korte Collectiebeschrijving: Heemkunde Werkgroep Reusel _____	- 47 -
Korte Collectiebeschrijving: Kempenmuseum De Acht Zaligheden _____	- 50 -
Korte Collectiebeschrijving: Museum De Vier Quartieren _____	- 54 -
Korte Collectiebeschrijving: Museum “De Bewogen Jaren 1939-1950” __	- 57 -
Korte Collectiebeschrijving: Museum Kruyzenhuis _____	- 59 -

Inleiding

Eersel, Bladel, Reusel, Bergeijk en Oirschot maar ook Hooge Mierde, Netersel, Hoogeloon, en Luyksgestel. Allemaal prachtige dorpjes in de Brabantse Kempen. Allemaal met hun eigen unieke identiteit, maar ook allemaal met elkaar verbonden door een gezamenlijke geschiedenis en een hele reeks aan overeenkomstige tradities.

Diverse heemkundekringen en musea verzamelen al decennia lang alles wat te maken heeft met het dagelijks leven in de Brabantse Kempen, vanaf de prehistorie tot aan de hedendaagse tijd. Dit heeft geleid tot een heel aantal zeer rijke en gevarieerde collecties die voor verschillende doeleinden worden ingezet.

Deze prachtige collecties groeien nog bijna elke dag terwijl de eisen aan het bewaren en presenteren van erfgoed juist steeds verder toenemen. Dit vraagt dan ook steeds meer van de vele enthousiaste vrijwilligers die zich inzetten voor het behoud van hun erfgoed. Tegelijkertijd komen ook de voor handen zijnde faciliteiten en financiën steeds verder onder druk te staan.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden hebben negen erfgoedinstellingen in de Kempen de handen ineen geslagen met als doel hun gezamenlijk erfgoed beter zichtbaar en beleefbaar te maken.

Door de collecties op elkaar af te stemmen en met elkaar te verbinden kan het erfgoed niet alleen beter ontsloten worden maar ontstaat er ook de mogelijkheid om de verschillende collecties af te slanken door objecten uit te wisselen en doublures af te stoten.

De hedendaagse digitale mogelijkheden spelen hierbij een essentiële rol. Niet alleen om het beheer makkelijker te maken maar ook om de collecties met elkaar te verbinden, van context te voorzien en te presenteren.

Deze enorme impuls voor het Kempisch erfgoed is mede mogelijk gemaakt door de onmisbare financiële steun van de provincie Noord-Brabant en het Mondriaanfonds. Daarnaast is Erfgoed Brabant een zeer waardevolle partner gebleken. Niet alleen in de vorm van softwareleverancier maar vooral ook door de inhoudelijke steun en het onuitputtelijke advies die zij tijdens het gehele project beschikbaar hebben gesteld.

Dankzij deze partners maar vooral ook dankzij het vele werk dat door de vrijwilligers en medewerkers van de verschillende heemkundekringen en musea is verzet ligt er nu een geweldige basis voor het optimaal beheren en presenteren van het Kempisch erfgoed, zowel fysiek als digitaal.

De grootste winnaar van dit proces is het publiek. Iedereen kan zich nu helemaal laten onderdompelen in al het moois dat het Kempisch erfgoed te bieden heeft!

Waarom een collectieplan?

De heemkundekringen in de Kempen verzamelen allerlei informatie over hun eigen leefomgeving. Deze gebruiken ze vervolgens voor onderzoek maar ze stellen dit ook beschikbaar aan geïnteresseerden. De verschillende verzamelingen in de Kempen zijn echter niet op elkaar afgestemd of met elkaar verbonden waardoor er veel overlap is en men vaak toch gedwongen is op verschillende plekken naar informatie te zoeken. Hetzelfde is aan de hand bij de musea. De zeer uitgebreide collecties hebben veel overlap, bevatten tal van doublures en zijn vaak niet compleet.

Door collecties op elkaar af te stemmen en met elkaar te verbinden kunnen overbodige voorwerpen afgestoten worden, incomplete collecties aangevuld worden en collectieprofielen aangescherpt. Op deze manier wordt het beheer van de collecties veel overzichtelijker en worden de musea in staat gesteld unieke maar tegelijkertijd elkaar aanvullende presentaties te ontwikkelen die bezoekers uitnodigen om telkens weer een nieuwe deel van het Kempisch erfgoed te gaan ontdekken.

Daarnaast maken moderne digitale middelen het mogelijk om het gezamenlijke erfgoed als één geheel te presenteren. Met de collectiewebsite www.kempencollectie.online hebben onderzoekers, wetenschappers en het onderwijs ongehinderde toegang tot het Kempisch erfgoed. Zelfs het erfgoed dat zich buiten de Kempen bevindt, want ook de prachtige archeologische vondsten uit de Kempen in beheer van het Rijksmuseum voor Oudheden zijn via de website toegankelijk evenals de uitgebreide beeldbank van het Brabants Historisch Informatie Centrum. De Kempencanon tot slot, biedt een unieke zoekingang die de duizenden Kempische verhalen en objecten met elkaar verbindt. Hiermee wordt het Kempisch erfgoed veel beter zichtbaar en beleefbaar en sluit de Kempencollectie tevens aan bij de uitgangspunten van [De Nationale Strategie Digitaal Erfgoed](#).

Het gezamenlijk collectieplan speelt in dit proces een essentiële rol. Het is namelijk het uitgangspunt voor het afstemmen en verbinden van de verschillende collecties. Tevens biedt het de nodige richtlijnen voor het eenduidig beschrijven en digitaal beschikbaar stellen van de collecties. De collectiebeheerders van de deelnemende organisaties zijn uiteraard nauw betrokken bij de ontwikkeling van het collectieplan. Daarmee hebben zij meteen ook de nodige handvaten voor het verder aanscherpen van het individuele collectieprofiel of het opstellen van een eigen collectieplan. Daarnaast fungeert dit document als uitgangspunt voor verdere samenwerking op het gebied van educatie en presentatie en wordt er zelfs al stilletjes gedacht aan een Kempische kerncollectie.

De Kempencollectie en haar omgeving

De samenwerkende instellingen binnen de Kempencollectie leggen hun focus voornamelijk op de eigen leefomgeving. De deelnemende heemkundekringen, hoe kan het ook anders, onderzoeken de lokale geschiedenis en de musea verzamelen en presenteren objecten en verhalen die verband houden met de eigen regio. Er is echter een duidelijke verbondenheid te bespeuren tussen de organisaties in de verschillende dorpen. Ze delen eenzelfde geschiedenis, overeenkomstige tradities en zijn genealogisch aan elkaar verbonden.

De Kempencollectie vormt hiermee één geheel maar is daarmee zeker niet compleet of afgegrensd. Binnen de geografische grenzen zijn er bijvoorbeeld nog een aantal heemkundekringen en musea die (nog) niet deelnemen aan de samenwerking. Maar ook buiten deze met potlood getrokken grenzen zijn er diverse heemkundekringen die wel degelijk een bepaalde vervlochtenheid hebben met de Kempen. En ook over de landsgrenzen wordt er onderzoek gedaan naar de eigen leefomgeving die wel erg veel lijkt op die van de Brabantse Kempen. Voor 1830 was deze grens er natuurlijk helemaal niet en na deze tijd zorgde die scheiding juist voor nieuwe interactie tussen de Brabantse en Antwerpse Kempen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de onuitputtelijke smokkelverhalen of de vele vluchtelingen tijdens WOI.

Eindhoven Museum

Het Eindhoven Museum past geografisch gezien niet helemaal binnen de Kempencollectie en ook de geschiedenis van de stad Eindhoven is net even anders. Daarnaast wijkt de organisatie af van de gemiddelde erfgoedinstelling in de Kempen. Dit zijn namelijk vrijwilligersorganisaties met een minimum aan professionele inzet. Het Eindhoven Museum daarentegen is een professionele organisatie met vele vrijwilligers. Het is een museumpark gericht op de herbeleving van de prehistorie tot de middeleeuwen met verregaande plannen voor Museum Vonk*. Een belevingsmuseum over de stad Eindhoven.

De aansluiting met de Kempencollectie is te vinden in de collectie van het Eindhoven Museum. Dit is een erfenis van het voormalig Museum Kempenland. De collectie is goed gedocumenteerd, in goede staat en bevat onderdelen die zeer goed aansluiten of zelfs ontbreken in de collecties van de andere deelnemers. Het Eindhoven Museum zorgt daarmee voor een kwaliteitsimpuls en is tevens de verbindende schakel tussen de stad en het platteland.

Collega musea

In de nabije regio is nog één ander museum te vinden dat zich richt op de eigen leefomgeving maar daarnaast ook een hele specifieke verzameling prenten heeft die niet per se verbonden zijn met de regio. Musea gericht op één thema of onderwerp dat een directe relatie heeft met de Kempcollectie zijn in de wijde omtrek echter rijkelijk voor handen. Denk bijvoorbeeld aan het Valkerij en Sigarenmakerij Museum in Valkenswaard of het Textielmuseum in Tilburg. Deze vele collega instellingen in de omgeving bieden de nodige mogelijkheden tot uitwisseling, verbreding en verdieping.

Hetzelfde geldt voor een aantal collectiebeherende instellingen op regionaal, provinciaal of landelijk niveau die objecten beheren uit de Brabantse Kempen. Denk hierbij aan het eerder genoemde Rijksmuseum voor Oudheden of het Brabants Historisch Informatie Centrum.

Voor een volledig overzicht van erfgoedinstellingen in en om de Kempen zie [Bijlage I](#).

Collectiebeschrijving

Een van de doelstellingen van het samenwerkingsverband De Kempencollectie is het onderling afstemmen van de collecties zodat de organisaties een gerichter collectieprofiel op kunnen stellen en de collecties kunnen inkrimpen door middel van het afstoten van doublures en niet relevante voorwerpen in de gezamenlijke Kempencollectie. De collecties, die grotendeels in eigendom zijn maar ook deels uit bruiklenen bestaan, zijn namelijk zeer uitgebreid en de herkomst van de objecten is niet altijd te achterhalen.

Collectiegeschiedenis

De verschillende collecties komen vrijwel allemaal voort uit privéverzamelingen. Deze werden in de jaren 80 veelal ondergebracht in een stichting en raakten door jarenlang actief verzamelen zonder specifiek acquisitiebeleid flink uitgedijd. De laatste jaren blijken de collecties echter te groot geworden om goed te kunnen beheren en vragen ze te veel tijd en te veel kostbare opslagcapaciteit. Om die reden zijn er de afgelopen jaren al de nodige herwaarderings- en afstotingsinitiatieven ondernomen en wordt er hard gewerkt aan collectieplannen en kerncollecties. Hiervoor werd met regelmaat professionele hulp ingeroepen die daarvoor noodzakelijk blijkt. Een gezamenlijk collectieplan is een volgende stap in het afstemmen van de collecties en het realiseren van een Kempische kerncollectie.

Een meer gedetailleerde collectiegeschiedenis per instelling is te vinden in [Bijlage II](#).

Collectieomvang

De gezamenlijk Kempencollectie bestaat uit meer dan 150.000 objecten! Het gaat hierbij om zeer uiteenlopende voorwerpen maar zo'n 75% van het geheel bestaat uit foto', bidprentjes, boeken en documenten.

<i>Deelcollecties Kempencollectie</i>	<i>Aantal</i>	<i>%</i>
<i>Archeologische vondsten</i>	2.323	1%
<i>Historische huisraad</i>	7.191	5%
<i>Ambachten</i>	3.715	2%
<i>Landbouwwerktuigen</i>	1.515	1%
<i>Industrie</i>	555	
<i>Onderwijs</i>	613	
<i>Devotionalia</i>	1.665	1%
<i>Kleding & textiel</i>	4.958	3%
<i>Kunstobjecten</i>	1.380	1%
<i>WOII</i>	1.541	1%
<i>Bibliotheek</i>	17.068	11%
<i>Beeldmateriaal</i>	89.846	57%
<i>Documenten</i>	9.405	6%
<i>Bidprentjes</i>	16.581	10%
<i>Diversen</i>	242	
<i>TOTAAL</i>	158.598	

Een groot gedeelte van de objecten is reeds geregistreerd en overgezet naar het nieuwe collectieregistratiesysteem (Brabant Cloud). Dit maakt het ook mogelijk om de collectie online te gaan presenteren. Meer hierover in het hoofdstuk [Informatiebeheer en Collectieregistratie](#).

Voor een overzicht van de stand van zaken per instelling zie [Bijlage II](#).

Een gezamenlijk Collectieprofiel?

De Kempencollectie bestaat uit negen verschillende collecties die onafhankelijk van elkaar zijn opgebouwd. Er is daarom ook geen sprake van een gezamenlijk collectieprofiel. Beter gezegd, er is nóg geen sprake van een gezamenlijk collectieprofiel. De deelnemende partijen hebben immers allen hetzelfde doel voor ogen, namelijk het bewaren, beheren en presenteren van het lokale en regionale erfgoed. En omdat zij een gezamenlijke geschiedenis en overeenkomstige tradities delen, werden de handen ineen geslagen om dit erfgoed samen beter voor het voetlicht te brengen. Een gezamenlijk collectieprofiel en zelfs een Kempische kerncollectie zijn daarmee niet ver weg.

De Kempencollectie bestaat grotendeels uit beeldmateriaal, documenten en bidprentjes zoals al blijkt uit bovenstaande deelcollecties. Deze worden volop gebruikt voor onderzoek naar de eigen leefomgeving. De verschillende bibliotheken zijn dan ook rijkelijk gevuld met publicaties over de Kempen.

Het overige deel van de collectie bestaat voornamelijk uit gebruiksvoorwerpen uit de periode 1850-1950 waarbij objecten uit de eerste helft van de 20^e eeuw ruim de meerderheid vormen. Zowel heemkundekringen als musea verzamelen deze voorwerpen die vooral te maken hebben met het dagelijks leven. Dit is een zeer breed onderwerp en daarom hebben een aantal instellingen een meer specifiek profiel ontwikkeld.

Museum De Bewogen Jaren bijvoorbeeld richt zich op de periode 1939 – 1950 en objecten die te maken hebben met de oorlogsjaren in zowel Nederland als Nederlands-Indië. De relatie met de Kempen staat hierbij telkens centraal. Enerzijds door herinneringen aan lokale gebeurtenissen tijdens de oorlog en wederopbouw te bewaren, anderzijds door het verzamelen van objecten en getuigenissen die symbool staan voor de impact die de koloniën ook op de Kempen hebben gehad.

Ook *Museum De Vier Quartieren* heeft zich de afgelopen jaren een meer specifiek profiel toegeëigend. De focus ligt nu heel duidelijk op het dagelijks leven in Oirschot en omgeving tijdens de ‘periode’ Vincent van Gogh (1853-1890). Dit sluit goed aan bij het gebouw waar het museum gehuisvest is en er is een uitgebreide herwaardering van de collectie uitgevoerd waarbij de collectie flink is ingekrompen en enkel nog geconcentreerd rond deze periode.

Het museum sluit hiermee niet alleen aan bij een gekend landelijk thema maar ook bij een opvallende periode in de Kempische geschiedenis. Het duurde namelijk erg lang voordat de industriële revolutie de Kempen bereikte. Aan het einde van de 19^e eeuw waren er nog geen fabrieken, treinen of rokende schoorstenen maar vooral veel heide en schapen. De arme Kempische boeren leefden en werkten op ‘ouderwetse’,

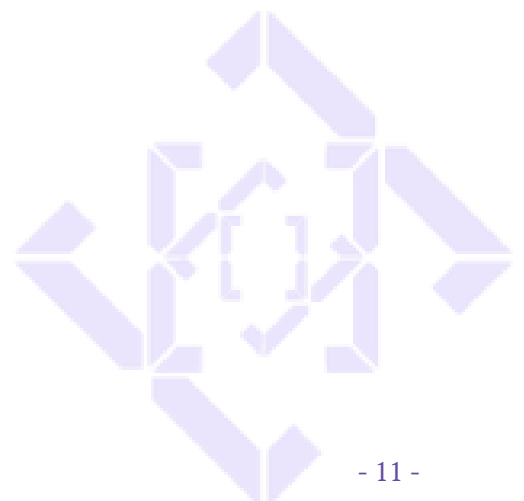
traditionele wijze. Deze situatie trok diverse kunstenaars die het ‘onaangetaste’ landschap en nostalgische boerenleven op geromantiseerde wijze wilden vereeuwigen.

Beide musea concentreren zich hiermee op slechts een klein onderdeel van de volledige Kempische geschiedenis en passen daar ook hun collectie op aan. Dit is wellicht ook een heel interessante werkwijze voor de andere deelnemers van de Kempencollectie. Eén profiel kiezen dat past bij de organisatie, het gebouw en de omgeving en bovendien bijzonder is voor de Kempen. Vervolgens kan de collectie hier bewust op afgestemd worden.

Op deze manier worden de hoogtepunten uit de Kempische geschiedenis permanent gepresenteerd. De uitgebreide documentatie van de heemkundekringen zorgt ervoor dat er de nodige mogelijkheden zijn tot verder onderzoek en vormen uiteraard een uitstekend uitgangspunt voor tijdelijke presentaties. Stap voor stap kunnen bezoekers steeds weer een nieuw stukje van het Kempisch erfgoed ontdekken.

De Kempencanon en online collectiepresentatie zijn bij het bepalen van deze profielen een waardevol hulpmiddel en bieden potentiële bezoekers evenzogoed een volledig overzicht van de Kempische geschiedenis. Sterker nog, een meer uitgebreid overzicht dankzij de collecties die zich buiten de Kempen bevinden.

Uiteindelijk ontstaat er zo een aaneenschakeling van presentaties die samen de hoogtepunten van de Kempen behandelen en waarin uiteindelijk Museum Vonk* ook zijn plek zal vinden als museum over de aangrenzende stad.

Cultuurhuis Bergeijk

In het zogenaamde Teutenhuis in Bergeijk is al decennia lang het Eicha Museum gevestigd, een archeologisch museum met een collectie die met name voor onderzoek ingezet werd. In 2020 is het museum samen met de Stichting Rietveld & Ruys opgegaan in de overkoepelende organisatie Cultuurhuis Bergeijk. De missie en visie van deze nieuwe organisatie is natuurlijk niet meer gelijk aan die van het oorspronkelijke museum. Het gebruik van de collectie bijvoorbeeld verschuift van onderzoek naar presentatie. Reden te meer om het collectieprofiel onder de loep te nemen.

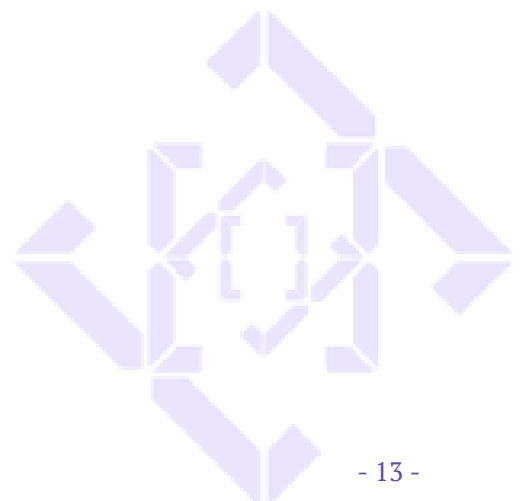
Cultuurhuis Bergeijk legt de focus op drie belangrijke facetten uit de Bergeijkse geschiedenis, namelijk de Merovingische aanwezigheid in de middeleeuwen, de Kempische Teuten en Weverij de Ploeg. Hiermee kiest het museum voor drie bijzondere verhalen, unieke collectiestukken en een duidelijke relatie met de omgeving. De meer algemene geschiedenis over de prehistorie en Romeinse tijd in de Kempen wordt achterwege gelaten. De collectiestukken over deze periode zijn niet uniek en in de nabije omgeving zijn meer erfgoedorganisaties die deze periode uitgebreid verbeelden. Dat geldt zeker niet voor de Merovingische tijd. De grafvondsten die gedaan zijn in Bergeijk zijn uniek in Nederland. Aangezien de collectie in Bergeijk niet compleet is, kiest het museum ervoor deze actief te gaan uitbreiden. Hetzelfde geldt voor de collecties rondom de Teuten en Weverij de Ploeg. De overige collectieonderdelen worden ingezet voor educatieve doeleinden, als ondersteunende presentatie of zijn afgestoten.

Cultuurhuis Bergeijk kiest hiermee voor een heel duidelijk collectieprofiel dat aansluit bij de verhalen die het museum wil vertellen, dat oog heeft voor de omgeving, de verwachtingen van de omgeving en de unieke waarde van de collectiestukken. Met andere woorden, het museum presenteert drie verhalen uit de Kempencanon, gaat gericht op zoek naar meer bijpassende collectiestukken en laat het verhaal van de prehistorische jagers en verzamelaars aan musea in de omgeving die daar beter op ingericht zijn. Op deze wijze onderscheidt het museum zich en neemt een waardevolle plaats in de presentatie van het Kempisch erfgoed.

Een deel van deze hoogtepunten wordt reeds gepresenteerd aan de hand van de aangescherpte collectieprofielen. Er blijven echter nog een aantal thema's over die bijzonder en onderscheidend zijn voor de Kempen. Denk aan de schepenbank in Oirschot, het ontstaan van De Acht Zaligheden of de eerste ijzeren ploeg van Imants die symbool staat voor de landbouwrevolutie in de Kempen.

Deze onderwerpen worden deels al wel aangestipt in reeds bestaande presentaties maar er is nog geen specifiek collectieprofiel voor ontwikkeld. Hier liggen dan ook duidelijke kansen om het collectieprofiel van de Kempen op punt te stellen. Het landschap en de historische bebouwing mogen hierbij zeker niet uit het oog verloren worden. Deze staan evengoed symbool voor bepaalde onderdelen uit de Kempische geschiedenis. Wat te denken van de opvallende reeks sigarenfabrieken langs de voormalige tramlijn, of de beroemde heksenboom in Bladel, één van de mooiste bomen van Nederland en tegelijkertijd symbool voor de vele prachtige volksverhalen die de Kempen rijk is. Deze landschappelijk elementen in combinatie met gerichte presentaties in de musea bieden tevens uitgebreide mogelijkheden voor educatieve en toeristische activiteiten.

Het toespitsen van collectieprofielen en presentaties kan er toe leiden dat er minder onderwerpen permanent gepresenteerd worden. Daar staat tegenover dat de gepresenteerde thema's onderscheidend zijn en verder uitgediept kunnen worden. Daarnaast maakt de samenwerking binnen de Kempencollectie het mogelijk om de verschillende onderdelen op begrijpelijke en zinvolle wijze met elkaar te verbinden. De Kempencanon en online presentatie zijn uitstekende middelen om dit in beeld te brengen en tevens dé kapstok voor het ontwikkelen van tijdelijke tentoonstellingen over onderwerpen die ontbreken of minder belicht worden in de permanente presentaties.

Tijdelijk exposities

Wisselende tentoonstellingen zijn een uitstekende manier om naast de permanent gepresenteerde hoogtepunten ook diverse thema's uit de Kempische geschiedenis onder de aandacht te brengen. Dit kunnen onderwerpen zijn die een belangrijk onderdeel zijn van de Kempencanon maar niet bijzonder genoeg om permanent te presenteren. Om een voorbeeld te noemen, kloosters hebben eeuwenlang een belangrijke rol gespeeld in de verschillende Kempische dorpen. De invloed van kloosterlingen is natuurlijk niet uniek voor de Kempen. Het provinciale thema *2021- Jaar van het Brabantse Kloosterleven* vormt echter wel een mooie aanleiding voor het organiseren van tentoonstellingen rondom dit thema. Er zijn namelijk genoeg interessante verhalen te vertellen rondom de kloosters. Neem bijvoorbeeld de abdij van Postel, Maria Margaretha, George en Ursula Levy en de fraters en nonnen in Reusel die voor de klas stonden en voor de wezen en bejaarden zorgden.

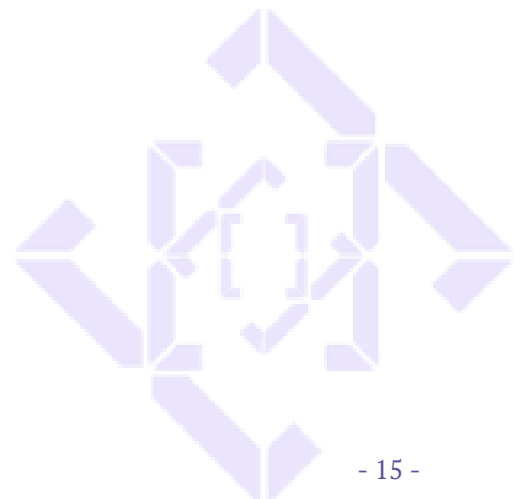
Met name de collecties van de heemkundekringen bieden genoeg informatie om op verschillende plekken unieke presentaties te ontwikkelen die samen een blik werpen op de verschillende aspecten van het kloosterleven in de Kempen.

Al eerder zijn er initiatieven ondernomen om aan de hand van een landelijk of provinciaal thema tentoonstellingen te organiseren die direct verband houden met elkaar. In 2020 met het thema *75 jaar bevrijding* en in 2017 met *100 jaar De Stijl* waarbij er zowel in Bergeijk als in Eersel aandacht werd besteed aan Gerrit Rietveld, De Ploeg en Spectrum. Het grote voordeel van het aansluiten bij dergelijke thema's is de aandacht die er voor gegenereerd wordt bij het grote publiek en dus zorgt voor extra bezoekersstromen. Kortom een goede manier om bezoekers van dienst te zijn door nieuwe en verrassende thema's te presenteren en het erfgoed van de Kempen beter zichtbaar en beleefbaar te maken.

Collecties t.b.v. onderzoek

Bovenstaande collectieprofielen zijn duidelijk gericht op presentatie. Het grootste gedeelte van de collecties wordt echter bewaard met het oog op onderzoek. Met name de heemkundekringen verzamelen en bewaren met dit doel allerlei aspecten over hun eigen leefomgeving. Dit is erg breed en gaat van bidprentjes en krantenartikelen tot foto's en historische documenten. Om hier specifieke collectieprofielen aan te verbinden is erg lastig, zeker omdat het nog steeds een vigerend geheel is. De deelnemende kringen hebben echter veelal een heel duidelijk beeld over wat ze wel en niet verzamelen omtrent de eigen leefomgeving. Daarmee zijn deze collecties enorm waardevol voor onderzoek naar de lokale en regionale geschiedenis zoals de overvolle bibliotheken reeds bewijzen.

De samenwerking speelt hierin een verbindende rol. De eigen leefomgeving beperkt zich uiteraard niet tot de huidige gemeentegrenzen en daarom worden er vaak ook aanverwante zaken uit naburige gemeentes bewaard. Door de collecties online te ontsluiten komt deze noodzaak te vervallen. Sterker nog, misschien komen er heel nieuwe relaties tussen verschillende dorpen aan het licht. Heemkunde Werkgroep Reusel heeft op deze manier hun collectie bidprentjes drastisch kunnen inkrimpen. Bidprentjes, ansichtkaarten, boeken en tijdschriften zijn veelal in grote oplage gemaakt en daarmee allesbehalve uniek. Voor onderzoek is een digitale afgeleide vaak afdoende en daarmee het bewaren van meerdere fysieke exemplaren overbodig. Om een voorbeeld te geven: de verschillende bibliotheken omvatten regelmatig dezelfde titels, waarbij periodieken over en weer opgenomen en geregistreerd worden in de bibliotheek. De vraag is of dit nog langer nodig is wanneer de boeken en tijdschriften digitaal ontsloten worden en daarnaast op locatie in te kijken zijn.

Reuselse bidprentjes

De collectie bidprentjes van Heemkunde Werkgroep Reusel naderde de 200.000 stuks. Dankzij talloze schenkingen van verzamelaars is de collectie enorm gegroeid de afgelopen jaren. Dit vraagt echter ook een enorme inspanning op het gebied van beheer en behoud van de prentjes. Om deze reden heeft de heemkundekring de collectie nog eens kritisch bekeken. Uiteindelijk is de collectie teruggebracht tot zo'n 6.000 stuks door een selectie te maken van bidprentjes die daadwerkelijk een relatie hebben met de gemeente Reusel-De Mierden.

(Genealogisch) onderzoek komt hiermee niet in gevaar aangezien de heemkringen in bijvoorbeeld Bladel en Oirschot eenzelfde beleid voorstaan. Op de website www.kempencollectie.online kan ongehinderd door de verschillende collecties genavigeerd worden om familierelaties in kaart te brengen en voorouders terug te vinden. Een mooi voorbeeld van onderzoek aan de hand van bidprentjes is het artikel van Hans Loonen: *De Spaanse griep in Reusel: "De verschrikkelijke pandemie die ook Reusel bezocht"*¹

Collectiewaardering

De aanscherping van het collectieprofiel door Museum De Vier Quartieren en Cultuurhuis Bergeijk heeft bij beide organisaties geleid tot een herwaardering van de collectie. Welke objecten zijn de sleutelstukken voor het nieuwe profiel? Welke voorwerpen kunnen ingezet worden als ondersteunende presentatie? En wat voor waarde hebben de overige collectieonderdelen binnen het profiel?

Het collectieprofiel schetst een duidelijk kader dat reeds verbonden is aan de missie en visie van de organisatie en daarmee een concreet uitgangspunt is voor het starten van een herwaarderingsproces. De publicatie van de [Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: Op de Museale Weegschaal](#) beschrijft de methodiek van het waarderen van cultureel erfgoed en ook [Erfgoed Brabant](#) biedt ondersteuning op dit gebied. Verschillende deelnemers binnen de Kempencollectie maken reeds gebruik van deze diensten en hebben een brede werkgroep of klankbordgroep geformeerd die samen de objecten onderzoeken, beschrijven en beargumenteren.

Gezien het streven naar een gezamenlijk collectieprofiel is het zeer aan te bevelen om ook collega's uit de samenwerking toe te voegen aan deze werkgroepen. Wellicht niet meteen om waarde toe te dichteren aan individuele objecten maar eerder om deze te plaatsen binnen de bredere Kempencollectie en dankzij samenwerking de waarde juist verder te vergroten door de collectieonderdelen optimaal te behouden, te gebruiken, te ontwikkelen en te ontsluiten.

Collectiewaarde optimaliseren

De Kempencollectie heeft een belangrijke invloed op de waarde van het Kempisch erfgoed. De samenwerkende partijen kunnen elkaar namelijk ondersteunen in het optimaal beheren van de verschillende collecties. Samen kunnen ze voorkomen dat er waardeverlies ontstaat door faciliteiten op het gebied van preventieve conservering Kempen-breed te benutten. Daarnaast kan het gebruik van collecties geoptimaliseerd worden door uitwisseling van collectiestukken en een hoge collectiemobiliteit. Door de collecties met elkaar te verbinden en verhalen en objecten met elkaar in relatie te brengen wordt de kennis over de collecties steeds groter. Toegankelijkheid speelt hierbij een essentiële rol. Dit geldt niet alleen voor het publiek maar zeker ook voor de collectiebeheerders en hun collega's binnen de Kempencollectie. Een gedegen en eenduidige collectieregistratie is daarom van groot belang.

Collectiebeheer: Behoud

Collectiebehoud is er op gericht om waardeverlies van erfgoed tegen te gaan. Licht, temperatuur, ongedierte en nog veel meer zaken zijn van invloed op de fysieke toestand van collectiestukken. Natuurlijk is het zaak om waardevolle voorwerpen zo goed mogelijk te beschermen tegen deze invloeden al strookt dit niet altijd met het vooropgezette gebruik van de objecten. Telkens dient er een afweging gemaakt te worden tussen het veilig bewaren en publiekelijk ontsluiten van de collectie.

De samenwerking biedt de deelnemers extra mogelijkheden op het gebied van preventieve conservering. De verschillende instellingen beschikken allen over depotruimte en enkele ook over presentatieruimtes. Deze zijn al dan niet in eigendom en al dan niet geklimatiseerd. Dit wil zeggen dat gevoelige collectiestukken wellicht beter ondergebracht kunnen worden bij een van de samenwerkingspartners om waardeverlies te voorkomen. Ook op financieel gebied heeft samenwerking zo zijn voordelen. Door depotruimte optimaal te benutten kunnen gehuurde opslagplaatsen wellicht samengevoegd worden om op die manier kosten te besparen.

Om hier in de toekomst meer en beter gebruik van te kunnen maken zijn de depots van de deelnemers geïnventariseerd en opgenomen in de korte collectiebeschrijvingen (Bijlage II).

Calamiteitenbeleid, verzekeren, actief conserveren en risicomanagement blijven voorlopig de taak van de individuele organisaties al maakt de samenwerking het natuurlijk mogelijk om kennis en kunde over deze onderwerpen met elkaar te delen.

Collectiebeheer: Gebruik

De meer dan 100.000 objecten uit de Kempencollectie worden op allerlei verschillende manieren ingezet. De heemkundekringen gebruiken hun collectie met name voor onderzoek terwijl de musea vooral inzetten op presentatie. Daarnaast worden verschillende voorwerpen gebruikt voor educatie en is een groot deel van de Kempencollectie beschikbaar voor bruikleen.

Het voorbeeld van de Reuselse bidprentjes maakte al duidelijk dat door de samenwerking collecties ingekrompen kunnen worden. Het gebruik van de collecties kan echter nog veel meer verfijnd worden door de verschillende collecties als één gezamenlijke Kempencollectie te benaderen. Gelijksortige objecten uit verschillende collecties kunnen namelijk eenvoudig met elkaar vergeleken worden en vervolgens een bepaalde functie toebedeeld krijgen. Neem bijvoorbeeld de deelcollectie landbouwwerktuigen. In zeker vijf collecties zijn verschillende landbouwploegen opgenomen. De ene partij heeft deze opgeslagen in depot, de ander gebruikt ze in een

presentatie en bij een derde instelling fungeert de ploeg als rekwisiet. Hoe kan de samenwerking nu een meerwaarde creëren voor dit collectieonderdeel?

Allereerst is de vraag: Maakt de ploeg onderdeel uit van een bepaald collectieprofiel? Vervolgens: Is de ploeg in het algemeen of een specifiek exemplaar van genoeg waarde om deze te presenteren of te bewaren voor onderzoek? Zo ja, welke van de aanwezige ploegen binnen de samenwerking is dan het meest geschikt voor deze doeleinden? En wat te doen met de overige ploegen? Zetten we deze in voor ondersteunende presentatie? Kunnen we ze gebruiken voor educatie? Blijven ze rekwisiet? Of zijn ze overvloedig of in te slechte staat en dienen ze afgestoten te worden?

Met andere woorden, een proces van selectie en waardering dat in de praktijk kan betekenen dat een zeer goed bewaarde ploeg uit het depot van de ene instelling wordt gebruikt in de presentatie van een andere. De presenterende instelling neemt de meest geschikte ploeg in bruikleen en gebruikt de ploeg(en) uit de eigen collectie als ondersteunende collectie of gaat deze actief inzetten als educatief middel. In het laatste geval is het zeer goed mogelijk dat het voorwerp door actief gebruik aan waarde verliest door bijvoorbeeld gebruiksschade. Dit is echter ook acceptabel omdat dit specifieke erfgoed binnen de brede Kempencollectie geborgd is en het betreffende voorwerp ook veel meer waarde genereert als educatief object dan als opgeslagen depotstuk.

Op een dergelijk manier is het heel goed mogelijk om gezamenlijk functies toe te kennen aan de vele verschillende objecten uit de Kempencollectie. Welke voorwerpen zijn geschikt voor presentatie, welke voor onderzoek en welke voor educatie? Dit is ook een uitstekende manier om een rekwisietencollectie samen te stellen die gebruikt kan worden voor bijvoorbeeld externe activiteiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan verzoeken uit de theaterwereld of aan de vraag die al eerder binnen de samenwerking werd aangebracht om voorwerpen te leveren aan een project met senioren. De rekwisietencollectie bestaat dan uit objecten die geen andere functie bekleden en die ook apart geregistreerd kunnen worden omdat deze geen actief onderdeel meer uitmaken van de collectie.

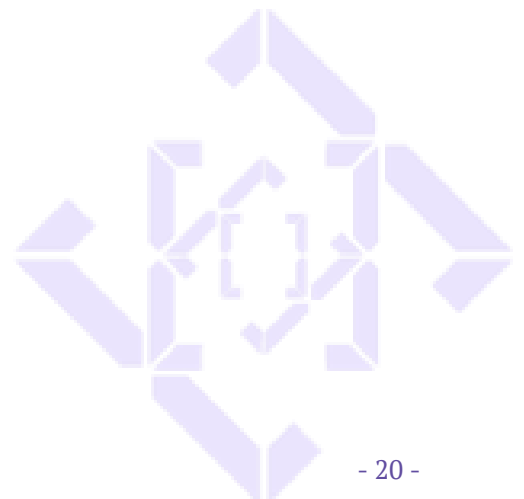
Om een dergelijk proces soepel te laten verlopen is het noodzakelijk dat ieder eenvoudig toegang heeft tot elkaars collecties. Hier spelen de gedigitaliseerde collecties een belangrijke rol. Deze zijn namelijk eenvoudig toegankelijk. De website van de Kempencollectie volstaat hierbij echter niet omdat niet alle voorwerpen online worden getoond. Soms maken auteursrechten of het ontbreken van publieksvriendelijke foto's het bijvoorbeeld onmogelijk om zaken online te presenteren.

Om deze reden is er afgesproken binnen het Kempencollectief om elkaar toegang te verlenen tot de collectieregistratiesystemen op basis van 'read only'. De verschillende collectiebeheerders kunnen op deze manier de volledige collecties doorzoeken maar

hebben niet de mogelijkheid om aanpassingen te doen in de databases van anderen. Het inrichten van een read only toegang is beschreven op de website van de Kempencollectie: www.kempencollectie.online/readonly.

Een tweede onderdeel dat de samenwerking op dit gebied vereenvoudigt is een gezamenlijk bruikleenformulier dat vooraf grotendeels is ingevuld aan de hand van gemaakte afspraken. Denk hierbij aan transport, verzekering en faciliteitenrapporten. Wat overblijft om in te vullen is dan bijvoorbeeld een objectnummer en de instellingsnaam. Dit bruikleenformulier dient nog verder uitgewerkt te worden. Ook hier is reeds een webpagina voorzien om één en ander eenvoudig toegankelijk te maken. www.kempencollectie.online/bruikleen.

Door de Kempencollectie als één collectie te benaderen en deze gezamenlijk te gebruiken neemt de waarde van de collectie enorm toe. Voormalige depotstukken komen tot volle glorie in presentaties zoals het voorbeeld van het bevrijdingsrokje al aantoonde. Doublures krijgen een nieuwe functie als educatief materiaal of rekwisiet en overige objecten hebben ineens het volledige proces van selectie en waardering doorlopen waarmee deze op gereede manier (volgens de [LAMO](#) richtlijnen) afgestoten kunnen worden.

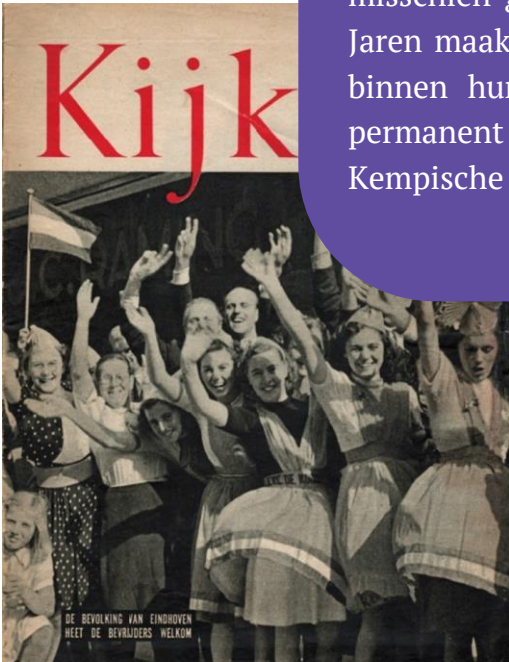

Bevrijdingsrokje

Kempenmuseum De Acht Zaligheden is in het bezit van een wel heel bijzonder rokje. Een oranje rokje van crêpepapier met rood/wit/blauwe bies en op de band *Leve de koningin*. Het werd in 1944 gemaakt door Tiny Konings uit Bergeijk, om de bevrijding van Eindhoven te vieren. Tiny en haar vriendinnen werden tijdens de festiviteiten gefotografeerd in hun zelfgemaakte rokjes. Deze foto werd later gebruikt voor de omslag van eerste editie van het Amerikaanse tijdschrift *KIJK* dat in Nederland werd uitgegeven.

Het museum in Eersel is sinds kort eigenaar van dit waardevolle collectiestuk. Het rokje heeft echter geen vaste plek in de presentatie en wordt enkel gebruikt voor tijdelijke tentoonstellingen. Hiermee is een voorwerp met hoge presentatie waarde dus maar matig toegankelijk.

De Kempencollectie biedt de mogelijkheid om de waarde van dit topstuk optimaal te benutten. Het Kempenmuseum heeft dan misschien geen vaste plek voor het rokje, Museum De Bewogen Jaren maakt er echter graag plek voor omdat dit uitstekend past binnen hun collectieprofiel. Op deze manier wordt het rokje permanent gepresenteerd en is een bijzonder verhaal uit de Kempische historie telkens toegankelijk voor het publiek.

Collectiebeheer: Ontwikkelen

Vanaf het begin van de Kempencollectie, toen het hele project nog maar een idee was, is er in toenemende mate interactie ontstaan tussen de verschillende deelnemers. Verhalen, ideeën, vraagstukken en nog veel meer werden onderwerp van gesprek en belangrijker nog zijn onderwerp van gesprek. Dat kan natuurlijk ook niet anders met deelnemers, grotendeels vrijwilligers, met een groot hart voor erfgoed en onuitputtelijk enthousiasme om dit met andere te delen.

De vele gesprekken en overleggen die door beperkende coronamaatregelen helaas veelal online moesten verlopen hebben gezorgd voor allerlei relaties tussen niet alleen de organisaties maar ook de collecties. Door kennis met elkaar te delen en verhalen te vertellen over de eigen collectiestukken ontstonden en ontstaan nog steeds nieuwe inzichten. De kennis over de collecties neemt daarmee enorm toe ofwel de collecties worden steeds verder ontwikkeld.

Om de Kempencollectie structureel verder te blijven ontwikkelen zijn er afspraken gemaakt over welke onderwerpen het eerst gezamenlijk onderzocht gaan worden. Niet alleen om de collectie verder te ontwikkelen maar ook meteen om plannen te maken voor toekomstige, gezamenlijke presentaties en educatieve activiteiten

Teuten

Cultuurhuis Bergeijk besteedt in hun nieuwe profiel niet alleen aandacht aan de invloeden die de Merovingen en socialisten van De Ploeg met zich meebrachten, maar het museum richt zich ook op de Teuten die juist vanuit de Kempen heel Europa doortrokken. Maar wie zijn nu precies die handelsreizigers die van de 15^e tot 20^e eeuw uitwaaierte over Europa? Wat zijn eigenlijk Haarteuten? En Koperteuten? Waar haalden zij hun handel vandaan? En wat gingen ze doen toen de industrialisatie hun beroep overbodig maakte?

Iedereen in de Kempen heeft wel eens gehoord van deze Teuten. Cultuurhuis Bergeijk beschikt zelfs over een zogenaamd Teutenboek maar echt onderzoek naar deze handelsreizigers in de Kempen is er nooit gedaan. Omdat alle deelnemers van de Kempencollectie toch ook wel de prikkel voelen om te weten wat de Teuten uit Duizel en Bergeijk met elkaar te maken hebben of hoe ze van elkaar verschillen en of de beruchte 'Italiaanse Teut' uit Oirschot ook daadwerkelijk te verbinden is aan de Teuten is er afgesproken dat allen nader onderzoek doen. Hieruit zal ook blijken in hoeverre de collecties over dit onderwerp compleet zijn of dat er juist nog hiaten te vullen zijn door doormiddel van actief verzamelen.

De uiteindelijke resultaten worden gepresenteerd in exposities of publicaties op het moment dat Cultuurhuis Bergeijk haar nieuwe inrichting onthult. Op deze manier

ontstaat er een gezamenlijke thematentoonstelling die het publiek stapsgewijs op verschillende locaties door het Kempisch erfgoed loodst. De website van de Kempencollectie is natuurlijk bij uitstek het medium om ook de verschillende publicaties te ontsluiten. Het thema Teuten wordt daarmee een blauwdruk voor vervolprojecten om gezamenlijk op thematische basis Kempische onderwerpen te onderzoeken.

Kempische kerncollectie

Naast een thematisch onderzoek naar de Teuten hebben de deelnemers ook de wens uitgesproken om samen te ontdekken welke collectiestukken nu gezichtsbepalend zijn voor de Kempencollectie. Welke voorwerpen zijn onmisbaar? Welke stukken staan symbool voor de Kempen?

Met andere woorden, kunnen we samen een kerncollectie samenstellen die de hoogtepunten uit de Kempische geschiedenis vertegenwoordigt? Op het moment dat die kerncollectie vastgesteld is kan ook bepaald worden hoe deze gepresenteert wordt. Er zijn al de nodige ideeën over een reizende kerncollectie die telkens bij een andere deelnemer wordt gepresenteerd of die zelfs op een externe locatie wordt tentoongesteld. Een andere optie is dat elk object op een andere locatie geëxposeerd wordt zodat het publiek opnieuw op ontdekkingsreis kan bij verschillende musea en heemkundekringen.

Cultuurhuis Bergeijk heeft alvast hun belangrijkste voorwerp in de schijnwerpers gezet! Bekijk zeker het [filmpje over de buidelbeker](#) eens.

Ook het publiek ontwikkelt!

Bovenstaande initiatieven om de Kempencollectie verder te ontwikkelen worden door de deelnemende organisaties zelf ondernomen. Dankzij de ontsluiting van de collecties op de gezamenlijke website kan het publiek echter ook heel eenvoudig haar bijdrage leveren aan het verrijken van de collecties. Het online platform biedt namelijk de mogelijkheid om te reageren op de collectiestukken. Hier wordt ook al actief gebruik van gemaakt. Zelfs de collecties van buiten de Kempen worden op deze manier verder ontwikkeld. De beschrijving van een [foto uit de collectie van het Brabants Historisch Informatie Centrum](#) bijvoorbeeld, werd dankzij oplettende bezoekers van de Kempencollectie website aangepast en verbeterd.

Collectie Toegankelijk

Zoals al blijkt uit bovenstaande voorbeelden speelt toegankelijkheid een essentiële rol bij het beheer van de Kempencollectie. Sommige onderdelen van de collectie waren simpelweg niet toegankelijk vanwege overvolle depots. Zorgvuldig behoud van de objecten is daarmee vrijwel onmogelijk en waardeverlies onafwendbaar. Dankzij de aangescherpte collectieprofielen en herwaarderingsprocessen is er ruimte gecreëerd in de depots en zijn alle voorwerpen weer bereikbaar.

De samenwerking zorgt daarnaast ook voor een betere toegankelijkheid voor het publiek. Objecten met hoge presentatiewaarde die opgeslagen zijn in depots vanwege gebrek aan presentatieruimte worden dankzij de uitwisseling van objecten nu wel tentoongesteld en krijgen de aandacht die ze verdienen. Denk hierbij opnieuw aan het voorbeeld van het bevrijdingsrokje.

Ook de nieuwe digitale infrastructuur heeft flinke invloed op de toegankelijkheid. Al eerder werd aangegeven hoe het werk van de collectiebeheerders wordt vereenvoudigd door de toegang tot de verschillende databases. Daarnaast heeft het publiek dankzij de online presentatie nu toegang tot een veel groter deel van de gehele Kempencollectie. Vele depotstukken zijn nu in tegenstelling tot de fysieke objecten wel digitaal toegankelijk. De Kempencanon als zoekingang voorziet de verschillende voorwerpen tevens van de juiste context.

Onderzoekers en onderwijsinstellingen kunnen op deze manier ongehinderd door de verschillende collecties navigeren. Nu ze niet meer elke collectie apart hoeven te onderzoeken maar in een enkel platform het volledige erfgoed kunnen raadplegen worden er veel eenvoudiger relaties zichtbaar die eerder nog niet te ontdekken waren. De externe collecties van onder meer het BHIC en het Rijksmuseum voor Oudheden maken het overzicht van Kempisch erfgoed nog completer en zorgen ervoor dat de Kempencollectie steeds verder ontwikkelt.

De online presentatie kan nog verder ontwikkeld worden door ook de collecties van de overige Kempische erfgoedorganisaties aan te sluiten op het platform. Daarnaast zijn er diverse andere collecties zeer interessant om in de toekomst toe te voegen aan het Kempische platform. Denk hierbij aan deelcollecties van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed die de nodige kadastrale kaarten bevatten, of de collecties van Het Noord Brabants Museum en Regionaal Historisch Centrum Eindhoven die belangrijk Kempisch erfgoed bewaren. Ook het archief van Weverij de Ploeg in bezit van het Textielmuseum zou een zeer waardevolle toevoeging zijn. Om de bezoeker bij genealogisch onderzoek nog meer van dienst te zijn wordt er onderzocht om op Kempencollectie.online een extra virtuele collectie te creëren specifiek voor bidprentjes omdat deze een eigen beschrijvingswijze hebben die beter tot zijn recht komt in een eigen omgeving.

Kempisch erfgoed delen

Met de website Kempencollectie.online is er een specifiek platform ontwikkeld voor het Kempisch erfgoed. De infrastructuur van Brabant Cloud maakt het tevens mogelijk om de Kempische collecties op andere platforms te ontsluiten die een provinciaal, landelijk of thematisch karakter hebben. Op die manier wordt het erfgoed bijvoorbeeld in een Brabantse context gepresenteerd of worden objecten uit WOII in samenhang met andere oorlogsbronnen ontsloten zoals de archieven van het NIOD die de nodige Kempische informatie omvatten. Per (deel)collectie is het dan ook zeer de moeite waard om te bekijken waar dit erfgoed ontsloten kan worden op [Brabants Erfgoed](#), [Collectie Nederland, Oorlogsbronnen](#) of zelfs [Europeana](#).

Informatiebeheer & Collectieregistratie

Om de waarde van het Kempisch erfgoed optimaal te benutten is een hoge collectiemobiliteit een voorwaarde. De stukken uit de kerncollectie zullen immers regelmatig van locatie veranderen en de depotstukken met een hoge presentatiewaarde zullen bij andere instellingen tentoongesteld worden. Een goed informatiebeheer en eenduidige collectieregistratie is hierbij essentieel. Een goede digitale infrastructuur en correcte registratie komen tevens ten goede aan de online presentatie. Op het moment dat voorwerpen bijvoorbeeld met termen uit thesauri worden beschreven zijn deze online eenvoudig aan gelijkaardige objecten en verhalen (uit andere collecties) te verbinden wat de vindbaarheid van de digitale objecten sterk verbetert. Hiermee sluit de Kempencollectie tevens aan bij de [De Nationale Strategie Digitaal Erfgoed](#).

Informatiebeheer

De deelnemers aan de Kempencollectie zijn met uitzondering van het Eindhoven Museum overgestapt naar het collectieregistratiesysteem van Brabant Cloud onder beheer van Erfgoed Brabant. De Brabant Cloud bestaat uit twee onderdelen: een dataplatform en het collectieregistratiesysteem van Picturae, Memorix Maior. In Memorix Maior worden de verschillende collecties beschreven en afbeeldingen toegevoegd. De software is web-based en daarmee vanaf iedere locatie met internetverbinding toegankelijk. Dit is een flinke stap voorwaarts ten opzichte van de systemen die eerder werden gebruikt door de deelnemers. De data zijn nu niet alleen veilig opgeslagen, het is ook mogelijk om vanaf verschillende plekken aan collectiebeheer te doen. Vrijwilligers zijn niet meer genoodzaakt af te reizen naar het museum of de heemkundekring om hun werkzaamheden te verrichten. Zeker in

coronatijs heeft dit zijn waarde bewezen. Punt van aandacht is dat de online dataopslag een dienst is waar kosten aan zijn verbonden. Iedere deelnemer heeft naar gelang de grootte van de organisatie een bepaald aantal gigabyte dataopslag tot zijn beschikking. Wordt deze datalimiet overschreden dan zijn daar extra kosten aan verbonden.

Dataopslag per deelnemer

<i>Kempenmuseum De Acht Zaligheden</i>	350 GB
<i>Eindhoven Museum</i>	n.v.t.
<i>Cultuurhuis Bergeijk</i>	250 GB
<i>Museum De Vier Quartieren</i>	350GB
<i>Museum De Bewogen Jaren</i>	250 GB
<i>Heemkundekring Pladella Villa</i>	175 GB
<i>Heemkunde Werkgroep Reusel</i>	250 GB
<i>Museum Kruysehuis</i>	250 GB
<i>Heemkundekring de Heerlijkheid</i>	250 GB

Memorix Maior van Brabant Cloud is ingericht naar de behoefte van kleinere erfgoedinstellingen en is daarmee minder geschikt voor professionele organisaties zoals het Eindhoven Museum. Het museum heeft nood aan meer functionaliteiten dan het systeem van Brabant Cloud nu biedt en is daarom op zoek naar een nieuwe softwareleverancier die aansluit bij hun wensen en het tevens mogelijk maakt aan te sluiten bij de Kempencollectie. Momenteel maakt het Eindhoven Museum nog gebruik van Adlib. Dit systeem is gekoppeld aan het dataplatform van Brabant Cloud dat het mogelijk maakt om de collecties uit Memorix Maior en die uit Adlib gezamenlijk te presenteren door middel van een zogenaamde virtuele collectie. Dit dataplatform maakt het ook mogelijk om de collecties op de eigen websites van de deelnemers te presenteren of juist te tonen op de eerder genoemde landelijke portalen.

Invulboek

Om de registratie van objecten zou eenduidig mogelijk uit te voeren is er door de collectiebeheerders een invulboek opgesteld waarin per veld wordt beschreven hoe dit te gebruiken en te beschrijven. Het invulboek is gebaseerd op de velden uit de Basis Registratie en de Museumnorm. Er is echter één uitzondering ten opzichte van deze twee standaarden en dat is het veld instellingsnaam. Dit is niet opgenomen in Memorix Maior omdat de instellingsnaam automatisch wordt toegevoegd aan de data.

Het invulboek is te vinden op de webpagina van de Kempencollectie zodat dit eenvoudig toegankelijk is voor iedereen en eventuele aanpassingen meteen zichtbaar zijn www.kempencollectie.online/registratie. Naast de velden die bij voorkeur in te vullen zijn, zijn hier ook de verschillende deelcollecties terug te vinden en wordt er verwezen naar digitale hulpmiddelen zoals het Spoorboekje Digitalisering Erfgoedcollectie en het [Termennetwerk](#). Het Spoorboekje is tevens te vinden op de website van de Kempencollectie. www.kempencollectie.online/spoorboekje.

Het Termennetwerk is vooral belangrijk bij het vinden van de juiste termen voor het veld *gecontroleerde onderwerpen*. Binnen de Kempencollectie is namelijk afgesproken om zoveel mogelijk gebruik te maken van termen uit beschikbare thesauri omdat de collecties daarmee beter aan elkaar verbonden worden en beter vindbaar zijn voor het publiek. Het veld gecontroleerde onderwerpen is gekoppeld aan de Art and Architecture Thesaurus (AAT). Dit is een zeer uitgebreide thesaurus die wereldwijd wordt gebruikt. Het termennetwerk van NDE helpt bij het selecteren van de juiste termen. Het Eindhoven Museum heeft de nodige ervaring met deze werkwijze en dit hebben ze ook gedeeld met de andere deelnemers. Naast de AAT is GeoNames gekoppeld aan Memorix Maior. Dit is een plaatsnaam thesaurus en daarom gekoppeld aan het veld *locatie*. Door de plaatsnamen uit deze thesaurus te gebruiken worden ook meteen de betreffende provincie en het land aan de data gekoppeld en het probleem van verschillende schrijfwijze van plaatsnamen door de eeuwen heen wordt hiermee opgevangen.

Om het online publiek van dienst te zijn is het sterk aangeraden om ook het veld rechten correct in vullen. In dit veld worden gegevens over auteursrechten opgenomen zodat eventuele gebruikers weten wat ze met de afbeeldingen mogen doen. Mogen ze deze delen/gebruiken? Of moet er eerst toestemming gevraagd worden aan de rechthebbende? Met [Creative Commons](#) kunnen deze rechten eenvoudig omschreven worden in eenduidige en computerleesbare vorm.

Nog beter ontsluiten

De ontwikkelingen op het gebied van digitaal erfgoed gaan razendsnel en maken online erfgoed nog beter zichtbaar en vindbaar. Ook voor de Kempencollectie zitten er nog een aantal interessante ontwikkelingen in het vat waardoor deze nog beter zichtbaar en beleefbaar wordt. Brabant Cloud wordt namelijk steeds verder ontwikkeld en in de nabije toekomst komt het volledige Termennetwerk beschikbaar in Memorix Maior. Dat wil zeggen dat er veel meer thesauri beschikbaar komen voor het beschrijven van de collecties. Denk bijvoorbeeld aan de WO2-thesaurus met allerlei gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog of RKDartists met talloze kunstenaarsnamen die het mogelijk maakt volledige oeuvres bij elkaar te brengen.

Daarnaast is ook Wikidata opgenomen in het Termennetwerk. Erfgoed Brabant maakt reeds gebruik van Wikidata voor provinciale termenlijsten die ook zeer goed bruikbaar zijn voor de Kempencollectie. Verder zijn er ook de nodige plannen om termenlijsten aan regiocanons te koppelen en op die manier weer aan de landelijke canon. De Kempencollectie kan participeren in het pilotproject en dat is dan ook sterk aanbevolen. Dit maakt het namelijk mogelijk om verhalen en objecten op thematische wijze aan elkaar te verbinden en in perspectief te plaatsen ten opzichte van de Canon van Nederland.

Een tweede functie die in Brabant Cloud beschikbaar komt is het gebruik van duurzame identifiers. Dit zijn unieke webadressen gekoppeld aan een bepaald object. Op die manier is het object altijd terug te vinden en kan er nooit een gebroken link ontstaan. Dit komt de zichtbaarheid van de Kempencollectie natuurlijk zeer ten goede.

Samenvatting

De Kempencollectie heeft voor en enorme impuls gezorgd als het gaat om de beleefbaarheid en zichtbaarheid van het Kempisch erfgoed. Enerzijds door de collectiewebsite die talloze voorwerpen ontsluit voor een breed publiek, anderzijds door de onderlinge afstemming van de collecties en de daaruit volgende (her)waarderingstrajecten en presentatieplannen.

Deze impuls is echter nog maar het begin. De Kempencollectie is zeker nog niet af! Een aantal deelnemers werkt nog aan de aanscherping van hun [collectieprofiel](#) en andere zijn volop bezig met het [\(her\)waarderingstraject](#). Het collectieplan is hierbij telkens het houvast en het uitgangspunt. Daarnaast is aan de hand van dit document eenvoudig te bepalen welke partijen gezien de [positionering](#) een waardevolle toevoeging kunnen zijn voor de verdere ontwikkeling van de Kempencollectie. Tevens is het een handig instrument om aan de hand van de [collectiebeschrijving](#) in cijfers te meten hoe de collectie zich ontwikkelt. Worden de verzamelingen kleiner of juist groter? En binnen welke deelcollecties is deze toe- of afname het duidelijkst waarneembaar?

Door de verschillende collecties binnen de Kempencollectie als één te behandelen neemt de waarde van het erfgoed verder toe. Actief samenwerken maakt het mogelijk om de [collectiewaarde optimaal te benutten](#). Met de onderzoeks- en presentatieplannen rondom een kerncollectie en in eerste instantie de gezamenlijke focus op de Teuten, wordt al actief vorm gegeven aan het optimaliseren van de gebruiks- en ontwikkelingswaarde. Een goede toegankelijkheid is hierbij essentieel.

Met Brabant Cloud is er een passend platform om de digitale collectie optimaal te ontsluiten. Niet alleen op de gezamenlijke of eigen website maar ook op landelijke of zelfs Europese erfgoedportals. Een eenduidige [collectieregistratie](#) en het gebruik van standaarden is hiervoor onontbeerlijk. Op die manier worden collecties niet alleen onderling verbonden maar ook is het mogelijk om voorwerpen aan verhalen te verbinden en daarmee van meer context te voorzien. Het online invulboek gaat hier zeker bij helpen.

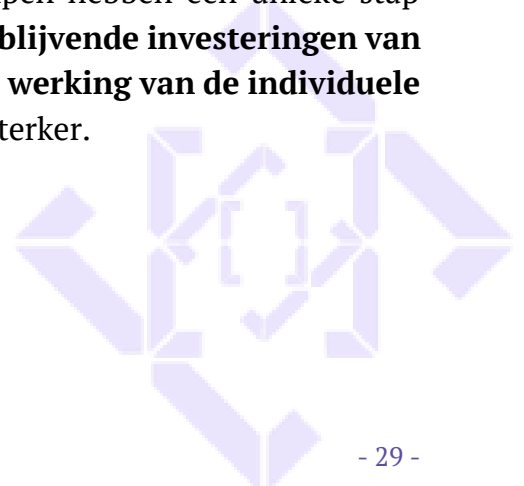
Een hoge collectiemobiliteit binnen de Kempencollectie maakt het fysiek beheer van de verschillende collecties eenvoudiger en waardevoller. Objecten kunnen in de meest ideale omstandigheden bewaard worden en gepresenteerd op de plek waar ze het beste tot hun recht komen. Het gestandaardiseerde bruikleenformulier versnelt en vereenvoudigt dit proces van uitwisseling.

Aanbevelingen

De ontwikkelingen binnen de Kempencollectie worden binnen de provincie en ook landelijk met grote interesse gevolgd. De subsidieverstrekkingen hebben niet voor niets de nodige gelden beschikbaar gesteld om dit project te realiseren. Ook zij zien de absolute meerwaarde van dit vernieuwende initiatief. Erfgoed Brabant is vanaf het begin actief betrokken bij het proces omdat de samenwerking in potentie een nieuw, universeel organisatiemodel in zicht draagt om erfgoed in de regio te versterken en beter te ontsluiten. De Kempencollectie is daarmee een mooie casus voor andere regio's binnen en buiten de provincie Noord-Brabant.

Opvallend is de landelijke interesse voor het project. Dit kwam aan het licht door de vele lezers van het artikel [Brabantse Kempencollectie verbindt lokaal erfgoed](#) op de website van Netwerk Digitaal Erfgoed. Het is een van de best gelezen artikelen van de laatste tijd. Vele kleinere erfgoedorganisaties zijn op zoek naar nieuwe modellen om hun collectie te presenteren en de organisatie te versterken.

De samenwerkende organisaties in de Brabantse Kempen hebben een unieke stap gezet naar een mooie toekomst. **Dit vereist echter wel blijvende investeringen van alle partijen ook als dit niet per se 100% aansluit bij werking van de individuele organisaties.** Samen zijn de organisaties immers veel sterker.

Bestuurlijke samenwerking

De maandelijkse overlegmomenten voor collectiebeheerders hebben al de nodige vruchten afgeworpen. Denk hierbij aan de aangescherpte collectieprofielen, het (her)waarderen van de collecties en de eenduidige collectieregistratie. Op bestuurlijk niveau valt hier zeker nog wat te winnen, **ook de besturen zouden er goed aan doen om actief samen te werken binnen de Kempencollectie**. Dit is in eerste instantie van belang om de financiële middelen beschikbaar te stellen om het digitale erfgoedplatform met het daaraan verbonden collectiebeheersysteem duurzaam te borgen, maar ook om samen meer invloed en slagkracht te ontwikkelen.

Naast het in stand houden van de samenwerking en waar mogelijk te intensiveren is gebleken dat **een projectcoördinator of streekconservator een zeer waardevolle toevoeging is voor de Kempencollectie**. Niet gebonden aan een van de deelnemende instellingen kan deze kartrekker en initiator de verbinder zijn die alle partijen vertegenwoordigt en de nodige kennis en kunde inbrengt die bij vrijwilligersorganisaties ontbreekt. Er zijn reeds gesprekken gevoerd met Erfgoed Brabant om te verkennen of deze kennis en kunde en coördinerende functie bij hen ingekocht kan worden. Een begroting en takenpakket zijn voor handen. Dit traject dient een gevolg te krijgen en zou van grote waarde zijn voor de Kempencollectie.

Expertise aanwerven en inhuren vraagt natuurlijk de nodige financiële inspanningen. Reden te meer voor de verschillende besturen om hier samen in op te treden. Fondsen werven voor een regionale samenwerking is immers eenvoudiger en efficiënter dan op lokaal en individueel niveau. En op het moment dat de Kempencollectie breed gedragen wordt en er de nodige aandacht voor blijft zullen potentiële partners en financiers sneller aanhaken. **Actief beheer van de website en het promoten van de Kempencollectie in de (social) media blijft dan ook een taak van alle deelnemers.**

Netwerk Digitaal Erfgoed

Gezien het doel van de Kempencollectie om het erfgoed beter beleefbaar en zichtbaar te maken en de wens om de collecties met elkaar te verbinden en breed te delen is het aanbevolen om de waarden van de **Nationale Strategie Digitaal Erfgoed officieel te erkennen**. Op deze manier laat men zien aan te sluiten bij landelijk beleid, wordt er een interessant mediamoment gecreëerd en kan het collectief gebruik maken van de vele en uitgebreide kennis in het netwerk. Concreet houdt dit in dat de samenwerkende organisaties het [Manifest Netwerk Digitaal Erfgoed](#) zouden ondertekenen.

Breder dan erfgoed alleen

Tot slot is het zeer de moeite waard om de Kempencollectie ook buiten de grenzen van het erfgoed in te zetten om op die manier nog meer maatschappelijke waarde te creëren. Dit kan op het gebied van toerisme en vrijetijd zoals dat bijvoorbeeld gebeurt bij de [Zuiderwaterlinie](#) en [Visit Gooi & Vecht](#). In beide voorbeelden speelt erfgoed zijn eigen rol in een regio-brede marketingstrategie.

Daarnaast biedt de digitale infrastructuur van de Kempencollectie ook de nodige mogelijkheden op het gebied van ruimtelijke ordening, meer bepaald de nieuwe Omgevingswet. Omdat cultureel erfgoed en participatie een belangrijke rol hebben gekregen kunnen burgers maar natuurlijk ook musea en heemkundekringen de nodige input leveren met name bij het opstellen van de omgevingsvisie. Het digitale erfgoedplatform bevat al enorm veel historische informatie over bebouwing, waterlopen, veldnamen en kaarten maar is zeker ook geschikt om uit te breiden met initiatieven zoals die in de provincie Utrecht. [Meet je Landschap](#) is namelijk een initiatief om kleine landschappelijke elementen met behulp van vrijwilligers in kaart te brengen. In de Kempen kunnen dergelijke landschappelijke elementen uitstekend binnen de omgeving van de Kempencollectie gepresenteerd worden waarmee het landschap tevens direct in verband wordt gebracht met culturele objecten.

Kortom

De Kempencollectie kan een mooie toekomst tegemoet zien. Het voorbeeld stellende project heeft alles in zich om de komende jaren verder te groeien en aan maatschappelijk belang te winnen. De samenwerkende organisaties versterken niet alleen elkaar, ze bieden het publiek van nu en vele generaties daarna de mogelijkheid om onbeperkt te kunnen genieten van al het moois dat de Kempen te bieden heeft.

Actiepunten

- Collectieprofielen aanscherpen en Kempenbreed presenteren
 - Aan de hand van het collectieprofiel (her)waarderen met een ‘Kempische blik’
 - Rekvisietencollectie vormen met doublures en voorwerpen die niet binnen de collectieprofielen passen
- Actief collectiebeheer
 - Objecten online ontsluiten als dit nog niet is gebeurd
 - Read only toegang inrichten voor alle deelnemers in Memorix Maior
 - Gezamenlijk bruikleenformulier opstellen
 - In samenwerking met Erfgoed Brabant verder werken aan een termenlijst gekoppeld aan de Canon van de Kempen
- Gevolg geven aan het onderzoeks- en presentatieplan
 - Objecten selecteren voor de kerncollectie
 - Onderzoek doen naar de Teuten
 - Bevindingen presenteren en publiceren
- De online presentatie actief beheren
 - Tweede virtuele collectie inrichten t.b.v. bidprentjes archieven
 - Nieuwsberichten en agendapunten aanleveren
 - Canon van de Kempen inrichten
 - Invulboek actueel houden
 - Externe collecties toevoegen bijv. RCE
- Regioconservator/coördinator
 - Met Erfgoed Brabant in gesprek over de mogelijkheden voor inhuren van een streekconservator/coördinator

Bijlage I: Collega erfgoedinstellingen

Heemkundekringen/musea die (nog) niet deelnemen aan de Kempencollectie

INSTELLING	PLAATS
HEEMKUNDEGROEP DE MIERDEN	Hooge Mierde
HEEMKUNDEGROEP RIETHOVEN	Riethoven
HEEMKUNDEKRING BERGEIJK	Bergeijk
HEEMKUNDEKRING DEN BEERSCHEN AARD	Oost-, West- en Middelbeers
HEEMKUNDEVERENIGING “DE HOOGHE DORPEN”	Vessem
HEEMKUNDIGE STUDIEKRING “DE ACHT ZALIGHEDEN”	Eersel
BAKKERIJMUSEUM LUYKSGESTEL	Luyksgestel
MUSEUM DE SIGARENMAKER	Bergeijk
KAPITTEL VAN OIRSCHOT	Oirschot

Heemkundekringen in de omgeving

INSTELLING	PLAATS
ERFGOEDHUIS VELDHOVEN	Veldhoven
ERFGOEDVERENIGING DYE VAN BEST	Best
HEEMKUNDEKRING WEERDERHEEM	Valkenswaard
HEEMKUNDIGE KRING HILVARENBEEK – DIESSEN	Hilvarenbeek
WAALRES ERFGOED	Waalre

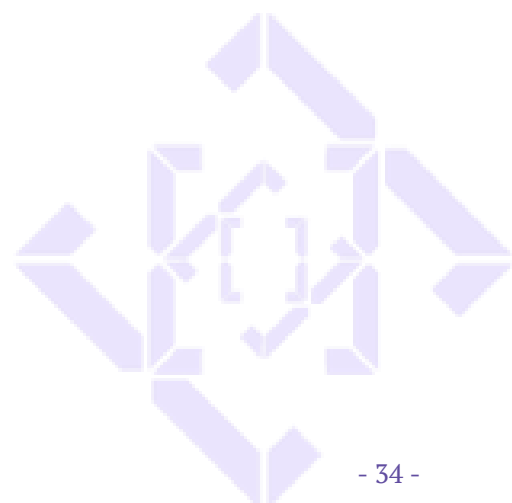
Erfgoedinstellingen over de grens

INSTELLING	PLAATS
ERFGOED LOMMEL	Lommel
HEEMKRING ARENDONK	Arendonk
KAMER VAN HEEMKUNDE	Mol
RETIESE HEEMKUNDIGE KRING ‘ZEVEN NETEN’	Retie

Musea in de omgeving met een relatie tot de Kempen

INSTELLING	PLAATS	THEMA
HEEMMUSEUM ARENDONK	Arendonk	Heem & Sigaren
MUSEUM VEKEMANS	Boxtel	Textiel: Wassen & Strijken, Poffers
MUSEUM DE WIEGER	Deurne	Kunst
DAF MUSEUM	Eindhoven	Industrie
PHILIPS MUSEUM	Eindhoven	Industrie
VAN ABBEMUSEUM	Eindhoven	Kunst
ANDREAS SCHOTEL MUSEUM	Esbeek	Kunst
WEVERIJMUSEUM GELDROP	Geldrop	Industrie
BOERENBONDSMUSEUM	Gemert	Landbouwwerktuigen
HET INDUSTRIEEL ATRIUM	Helmond	Industrie
MUSEUM DANSANT	Hilvarenbeek	Heem - Volksvermaak
MUSEUM DE DORPSDOKTER	Hilvarenbeek	Heem
MUSEUM SOET & VERMAECK	Hilvarenbeek	Heem - Kermis
ARCHEOLOGISCH MUSEUM DE KOLONIE	Lommel	Prehistorie
GLAZEN HUIS	Lommel	Moderne kunst
JACOB SMITS MUSEUM	Mol	Kunst
MUSEUM VAN BRABANTSE MUTSEN EN POFFERS	Sint Oedenrode	Textiel
TEXTIELMUSEUM	Tilburg	Textiel & Weverij De Ploeg
NEDERLANDS STEENDRUKMUSEUM	Valkenswaard	Industrie
VALKERIJ EN SIGARENMAKERIJ MUSEUM	Valkenswaard	Sigaren
SIEMEI	Veghel	Industrie
MUSEUM 'T OUDE SLOT	Veldhoven	Heem + volksprenten
HET WAALRES MUSEUM	Waalre	Industrie

Regionale, provinciale en landelijke instellingen met Kempische objecten

INSTELLING	PLAATS
HET NOORD BRABANTS MUSEUM	's-Hertogenbosch
PROVINCIAAL DEPOT VOOR BODEMVONDSTEN	's-Hertogenbosch
REGIONAAL HISTORISCH CENTRUM EINDHOVEN	Eindhoven
BRABANTS HISTORISCH INFORMATIECENTRUM	's-Hertogenbosch
RIJKSMUSEUM VOOR OUDHEDEN	Leiden
RIJKSDIENST VOOR HET CULTUREEL ERFGOED	Amersfoort

Bijlage II: Korte Collectiebeschrijving per instelling

Korte Collectiebeschrijving: Cultuurhuis Bergeijk

Doelstelling

Het bewaren en beheren van het lokale erfgoed met een speciale focus op archeologische vondsten van de prehistorie t/m de middeleeuwen in Bergeijk en omgeving, de geschiedenis van de Teuten en De Ploeg in relatie tot het erfgoed van de architecten Gerrit Rietveld & Mien Ruys.

Activiteiten

- Educatie (rondleidingen, scholenproject, lezingen enz.)
- ~~Onderzoeken (jaarboeken)~~
- Presenteren (intern & extern)

Collectiegeschiedenis

De collectie van Cultuurhuis Bergeijk bestaat uit (archeologische) voorwerpen van de Eicha Collectie en circa 25 Spectrum meubelen (designklassiekers in een gebruiksfunctie als 'levend' collectieonderdeel). De Eicha Collectie komt voort uit het Eicha Museum dat in 1971 als archeologisch streekmuseum is gestart. De omgeving van Bergeijk kent een hoge dichtheid aan archeologische vindplaatsen, waarvan verschillende artefacten als ook oppervlaktevondsten van particulieren in het museum terecht zijn gekomen. Deze zijn in de loop der tijd aangevuld met enkele langdurige bruiklenen van o.a. het RMO Leiden, de collectie van provinciaal archeoloog Gerrit Beex en Kees Baselmans. Er is echter geen actief verzamel- of verwervingsbeleid gevoerd.

Het Cultuurhuis werkt sinds 2020 aan een herijking van haar collectie. Naast een aantal waardevolle en representatieve objecten bestaat de collectie uit (aardewerk) scherven die onderzocht en gedetermineerd zijn. In 2020 is in samenwerking met het

provinciaal Depot voor Bodemvondsten en Nico Arts - voormalig stadsarcheoloog van Eindhoven - een herwaarderingsproces ingezet. De vondstcomplexen Heesmortel Riethoven, Watermolen Bergeijk en Hofloop Bergeijk worden in 2021/22 overgedragen aan het Depot met behoud van een selectie bruiklenen. Ook zal een grote collectie fossielen en stenen (bruikleen Baselmans) worden overgedragen aan het Natuurmuseum Brabant in Tilburg.

Beleid

De focus binnen archeologisch gebied ligt vanaf 2021/22 op een kerncollectie rondom 50 'topstukken', aan te vullen met incidentele bruikleenstukken voor in de permanente expositieruimte. Bij het RMO in Leiden wordt navraag gedaan of een aantal topstukken die daar niet vast worden getoond, naar Bergeijk kunnen 'terugkomen'. Daarnaast enkele bruiklenen om de onderwerpen Teuten en De Ploeg, onderdeel van het 'Verhaal van Bergeijk' te kunnen presenteren.

Collectieomvang

DEELCOLLECTIE	SOORT	AANTAL	GEREGISTREERD %	ONLINE %
ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN	Steentijd: Pijlpunten/werktuigen	454	60%	0%
	Bronstijd/IJzertijd: Bijlen/zwaarden/urnen	25		
	Romeins: Aardewerk/sieraden/glas/munten/paardentuig	209		
	Middeleeuws: Glaswerk/aardewerk/sierraden/urnen	479		
HISTORISCHE HUISRAAD				
AMBACHTEN				
LANDBOUWWERKTUIGEN				
INDUSTRIE				
ONDERWIJS				
DEVOTIONALIA				
KLEDING EN TEXTIEL	Replica's 123-jurkjes Ulf Moritz/ Weverij De Ploeg	2	0%	0%
KUNSTOBJECTEN	Spectrum meubelen	24	0%	0%
WOH				
BIBLIOTHEEK	Boeken	1000		
BEELDMATERIAAL	Foto(albums)	100	0%	0%
DOCUMENTEN	Dagboeken, kaartmateriaal, inventarissen	?	0%	0%
BIDPRENTJES				
DIVERSEN				

Depotvoorzieningen

Korte Collectiebeschrijving: Eindhoven Museum

Doelstelling

Omdat Eindhoven als succesvolle stad, die nationaal en internationaal aandacht (en bezoekers) trekt een plek mist waar haar gehele geschiedenis op een aansprekende manier toegankelijk wordt gemaakt is er een nieuw museumconcept: VONK* ontwikkeld. Eindhoven Museum wil de geschiedenis van Eindhoven en omgeving op een begrijpelijke manier voor het brede publiek ontsluiten; van prehistorie tot nu. Inhoudelijk ligt ons speerpunt op het 'maken': *op het verbinden van ambacht en vakman(vrouw)schap en omgeving door de eeuwen heen*. Dat doen gebeurt op een laagdrempelige, interactieve en betekenisvolle manier, zodat het museum toegankelijk is voor alle geledingen in de samenleving en in het bijzonder voor mensen voor wie cultuurbezoek doorgaans geen vanzelfsprekendheid is. Eind 2024/begin 2025 gaat het nieuwe museumpark open

Activiteiten

- Educatie
- Onderzoeken (publicaties?)
- Presenteren (online & extern)

Collectiegeschiedenis

Stichting *Museum Kempenland Eindhoven* is opgericht in 1932. Voorafgaand was er vanaf 1920 al sprake van een vereniging '*Museum van Meijerij en Kempenland*'. Het belangrijkste argument om een museum op te richten was de vrees dat herinneringen aan het verleden verloren gingen. Het verzamelgebied van het museum was toen niet alleen de geschiedenis van de stad Eindhoven, maar ook het daarmee verbonden gebied eromheen. In de decennia na de oorlog richtte het verzamelbeleid zich aanvankelijk vooral op volkskundige objecten en gebruiksvoorwerpen die een beeld gaven van het dagelijks leven in Oost-Brabant. Daarnaast kwamen er deelcollecties op het gebied van fotografie, geologie en archeologie. Vanaf 1981 werd het verzamelbeleid geïntensiveerd om lacunes op te vullen. Het verzamelbeleid werd tevens uitgebreid met regionale beeldende kunst en vanaf 1995 met kleinsculpturen van Nederlandse en Vlaamse beeldhouwers vanaf de 18de eeuw. De cultuurhistorische objecten van stad en

ommelanden werden niet vergeten en de verzameling van gebruiksvoorwerpen van het dagelijkse leven in Brabant en significante objecten van de historie van Eindhoven werden ook in het verzamelbeleid meegenomen. Van 2000 – 2008 waren er de volgende geografische afgebakende verzamelgebieden van kracht: materiele cultuur(historie) van stad en regio, Brabantse schilderkunst en Nederlandse en Vlaamse kleinsculptuur.

De geschiedenis van de stad Eindhoven kwam in de jaren na 2012 centraal te staan. In deze jaren is gewerkt aan een toekomstbestendige collectie. Enerzijds zijn de bewaaromstandigheden door de verhuizing van de collectie naar het depot verbeterd. Anderzijds is allerhande onderzoek verricht over de geschiedenis van Eindhoven, en gewerkt aan een goed geregistreerde en digitaal toegankelijke collectie. De collectie is in eigendom van Stichting Museum Kempenland Eindhoven en wordt beheerd door het Eindhoven Museum. Daarnaast zijn er circa 300 langdurige bruikleenstukken.

Collectieomvang

DEELCOLLECTIE	SOORT	AANTAL	GEREGISTREERD %	ONLINE %
ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN		840	100%	100%
HISTORISCHE HUISRAAD	Huisraad	2621		
	Servies	130	100%	100%
	Speelgoed	270		
	Meubels	55		
AMBACHTEN	Gereedschap	910		
	Ambacht	1140	100%	100%
	Weefgetouwen	3		
LANDBOUWWERKTUIGEN		99	100%	100%
INDUSTRIE				

ONDERWIJS	Schoolplaten	252	100%	100%
DEVOTIONALIA		345	100%	100%
KLEDING EN TEXTIEL	Textilia	2400	100%	100%
	Kleding			
KUNSTOBJECTEN	Schilderijen	161		
	Grafiek	123	100%	100%
	Fotografie	305		
WOH				
BIBLIOTHEEK		600	100%	0%
BEELDMATERIAAL				
DOCUMENTEN				
BIDPRENTJES				
DIVERSEN				

Depotvoorzieningen

	OPPERVLAKTE	KLIMAAT	INTERN/EXTERN
DEPOT 1 (SCHILDERIJEN)		Professioneel depot	Extern
DEPOT 2		Geklimatiseerd depot (incl. vriezer)	Extern

Korte Collectiebeschrijving: Heemkundekring De Heerlijkheid Oirschot

Doelstelling

Bewaren en beheren van het lokale erfgoed met de focus op documenten en beelden. Objecten worden beheerd door andere erfgoedpartijen in Oirschot.

Activiteiten

- Educatie (lezingen, excursies, canon van Oirschot)
- Onderzoeken (studiezaal, publicatie Van den Herd 3x p.j.)
- Presenteren (online)

Collectiegeschiedenis

Heemkundekring 'De Heerlijkheid Oirschot' houdt zich al meer dan zeventig jaar met passie bezig met de geschiedenis van Oirschot, van de oertijd tot nu toe. In juni 1941 wordt de heemkundekring voor het eerst opgericht. Maar op 16 september 1941 wordt de vereniging door de Duitse bezetter verboden. Heemkundekring 'de Heerlijkheid Oirschot' is daarna opnieuw opgericht op 27 oktober 1951. De collectie is volledig in eigendon en er wordt geen actief verzamel- of collectiebeleid gevoerd.

Collectieomvang

COLLECTIE	SOORT	AANTAL	GEREGISTREERD %	ONLINE %
ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN				
HISTORISCHE HUISRAAD				
AMBACHTEN				
LANDBOUWWERKTUIGEN				
INDUSTRIE				
DEVOTIONALIA				
KLEDING EN TEXTIEL				
KUNSTOBJECTEN				
WOH				
BIBLIOTHEEK		1.105	100%	100%
BEELDMATERIAAL	Foto's	5079	100%	100%
	Video	7	100%	100%
DOCUMENTEN	Documentboxen	790	100%	100%
BIDPRENTJES		8.081	100%	100%
DIVERSEN				

Depotvoorzieningen

Korte Collectiebeschrijving: Heemkundige Kring “Pladella Villa”

Doelstelling

Boekstaven van de geschiedenis van de gemeente Bladel, dat wil zeggen de vijf dopen Bladel, Hapert, Hoogeloon, Casteren en Netersel; het conserveren en onder de aandacht brengen van materieel en immaterieel lokaal-historisch erfgoed; inzetten van onze collectie en kennis in de (secundaire) zorg voor ouderen.

Activiteiten

- Educatie (rondleidingen, scholenproject, lezingen enz.)
- Onderzoeken (jaarboeken)
- Presenteren (intern & extern)

Collectiegeschiedenis

De collectie van Pladella Villa vindt zijn oorsprong in de verzameling van een verpleeghuis. Sinds 1988 wordt er verzameld met name met de focus op de dorpen Bladel en Netersel. Er is geen actief verzamel- of verwervingsbeleid gevoerd. Uitbreiding van de collectie geschiedde op basis van schenkingen en daarmee is de collectie voor 95% in eigendom van de stichting.

Collectieomvang

DEELCOLLECTIE	SOORT	AANTA L	GEREGISTREERD %	ONLINE %
ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN		100	0 %	0 %
HISTORISCHE HUISRAAD	Huisraad	250	80 %	80 %
	Servies	100	90 %	90 %
	Keukengerei	100	100 %	100 %
	Speelgoed	75	50 %	50 %
AMBACHTEN	Schoenmaker / Smit / Kuiper / Elektricien / Schilder / Kapper / Weefgetouw	722	3 %	3%
LANDBOUWWERKTUIGEN	< 1950	500	0 %	0 %
INDUSTRIE	Sigaren	500	0 %	0 %
ONDERWIJS	School	100	90 %	90 %
DEVOTIONALIA	Heiligenbeelden, crucifixen, scapulieren, medaillons, rozenkransen, kleding, kerststallen met toebehoren, sacramentsmaterialen, ikonen, prenten	350	0 %	0 %
KLEDING EN TEXTIEL		250	0 %	0 %
KUNSTOBJECTEN	Schilderijen	40	0 %	0 %
WOII	Boeken / Affiches / Documenten / Objecten	360	0 %	0 %
BIBLIOTHEEK	Boeken	500	0 %	0 %
	Periodieken	10	0 %	0 %
	Krantenartikelen	10.000	10 %	10 %
	Jaarboeken	28	0 %	0 %
BEELDMATERIAAL	Foto's	4.000	60 %	60 %
	Kaartmateriaal	100	0 %	0 %
	Films	10	0 %	0 %
	Maquettes	5	0 %	0 %
DOCUMENTEN	Archieven	1.000	40 %	0 %
BIDPRENTJES		2.500	10 %	10 %

DIVERSEN	o.a. gilden schildjes / vaandels / sportartikelen	242	0 %	0 %
-----------------	---	-----	-----	-----

Depotvoorzieningen

	OPPERVLAKTE	KLIMAAT	INTERN/EXTERN
ARCHIEFRUIMTE	15 m2	Niet geklimatiseerd	Intern
DEPOT 1	15 m2	Niet geklimatiseerd	Intern
DEPOT 2	60 m2	Niet geklimatiseerd	Extern

Korte Collectiebeschrijving: Heemkunde Werkgroep Reusel

Doelstelling

Bewaren en beheren van het lokale en regionale erfgoed. Kennis vergaren en delen teneinde een zo breed mogelijke belangstelling te wekken voor de lokale en regionale woonomgeving. *“Onze geschiedenis bepaalt wat en wie we zijn en worden; kennis daarvan kan zelfbewustheid vergroten en het ‘maaiveldidee’ afbreken”.*

Activiteiten

- Educatie (wandelingen, lezingen, begeleiding studenten)
- Onderzoeken (kwartaalblad)
- Presenteren (exposities, voorstellingen, digitaal)

Collectiegeschiedenis

De Heemkunde Werkgroep Reusel is opgericht in 1971. In de beginjaren werd er een actief verzamel- of verwervingsbeleid gevoerd. Op dit moment niet mee. De collectie is de afgelopen jaren fors ingekrompen vanwege een verhuizing. Een groot deel van de subcollectie landbouwwerktuigen is opgeslagen in een extern depot. De collectie bidprentjes is teruggebracht van 196.000 stuks tot circa 6.000 stuks. De bidprentjes die geen relatie hebben met Reusel zijn overgedragen aan het Nederlands Bidprentjes archief. De gehele collectie is eigendom van de stichting.

Collectieomvang

DEELCOLLECTIE	SOORT	AANTAL	GEREGISTREERD %	ONLINE %
ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN		150	0%	0%
HISTORISCHE HUISRAAD AMBACHTEN		100	0%	0%
LANDBOUWWERKTUIGEN		150	0%	0%
INDUSTRIE		20	0%	0%
ONDERWIJS	Lager onderwijs (fraters) Lesmateriaal Werkstukken Landbouw onderwijs	150	0%	0%
DEVOTIONALIA				
KLEDING EN TEXTIEL		100	0%	0%
KUNSTOBJECTEN	Schilderijen Maquettes	15 3	0%	0%
WOH				
BIBLIOTHEEK	Boeken Krantenartikelen Publicaties	1.800 2.000 25	100%	0%
BEELDMATERIAAL	Foto's Films & audio	80.000 200	0%	0%
DOCUMENTEN	Landkaarten Bouwtekeningen Vergunningen Aktes Verslagen Rapporten Brieven	7.500	0%	0%

BIDPRENTJES		6.000	90%	0%
DIVERSEN				

Depotvoorzieningen

	OPPERVLAKTE	KLIMAAT	INTERN/EXTERN
ARCHIEFRUIMTE	40 m2	Niet geklimatiseerd	Intern
OPSLAG LANDBOUWWERKTUIGEN	100 m2	Niet geklimatiseerd	Extern (gehuurd)

Korte Collectiebeschrijving: Kempenmuseum De Acht Zaligheden

Doelstelling

Het Kempenmuseum brengt de geschiedenis van de Kempen tot leven en maakt daarbij door diverse perspectieven de verbinding met het heden inzichtelijk. Daartoe verwerft, beheert, behoudt, onderzoekt en presenteert het museum zowel de materiële als de immateriële overleveringen die relatie hebben tot het culturele erfgoed van de Kempen. Daarbij wil het museum inclusief zijn en staat ze als toegankelijke ontmoetingsplaats ten dienste aan een zo divers mogelijk publiek.

Activiteiten

- Educatie (rondleidingen, scholenproject, kindermiddagen, enz.)
- Onderzoeken (t.b.v. wisseltentoonstellingen)
- Presenteren (vaste presentatie en wisseltentoonstellingen)

Doelstelling

Het Kempenmuseum brengt de geschiedenis van de Kempen tot leven en maakt daarbij door diverse perspectieven de verbinding met het heden inzichtelijk. Daartoe verwerft, beheert, behoudt, onderzoekt en presenteert het museum zowel de materiële als de immateriële overleveringen die relatie hebben tot het culturele erfgoed van de Kempen. Daarbij wil het museum inclusief zijn en staat ze als toegankelijke ontmoetingsplaats ten dienste aan een zo divers mogelijk publiek.

Activiteiten

- Educatie (rondleidingen, scholenproject, kindermiddagen, enz.)
- Onderzoeken (t.b.v. wisseltentoonstellingen)

- Presenteren (vaste presentatie en wisseltentoonstellingen)

Collectiegeschiedenis

Het Kempenmuseum vindt zijn oorsprong bij de verzamelaar Piet Kwinten. De door hem verzamelde objecten zijn betekenisdragers over de mensen die het gebruikt of gemaakt hebben en daarmee ook over de geschiedenis van De Kempen. In 1979 is de Stichting museum De Acht Zaligheden tot stand gekomen, waarna in 1980 de boerderij ingericht is als museum. In de loop der jaren is de collectie sterk gegroeid. In het verleden is er geen actief verzamel- of verwervingsbeleid gevoerd. Uitbreiding van de collectie geschiedde voornamelijk op basis van schenkingen en bruiklenen. Waar de nadruk eerder lag op de periode 1850-1950, wordt er nu veel breder verzameld. In 2020 is er een start gemaakt aan de herwaardering van de collectie. Het Kempenmuseum wil de komende periode ook actief, doch selectief gaan verzamelen. Nieuwe verwervingen moeten binnen het vernieuwde collectieprofiel passen en zodoende de collectie verbeteren of aanvullen.

Collectieomvang

COLLECTIE	SOORT	AANTAL	GEREGISTREERD %	ONLINE %
ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN				
HISTORISCHE HUISRAAD	Meubilair, eet- en drinkgerei, huishoudelijke apparatuur, keukengerei, sanitair, verlichting, verwarming, decoratieve objecten, speelgoed	1660	95%	0%
AMBACHTEN	Dakdekker, imker, klompenmaker, schoenmaker, sigarenmaker, slager, smid, timmerman, wagenmaker, dokter, kuiper, douane	840	95%	0%
LANDBOUWWERKTUIGEN	Landbouwuitrusting, veeteeltapparatuur, zuivelapparatuur	280	95%	0%
INDUSTRIE	Sigarenmakers werktuig	35	95%	0%
ONDERWIJS	Schoolmateriaal	40	95%	0%
DEVOTIONALIA	Heiligenbeelden, kerst, kruisbeelden, religieuze gebruiksvoorwerpen, rozenkransen, relikwie	680	95%	0%
KLEDING EN TEXTIEL	Vrouwenkleding, mannenkleding, kinderkleding, babykleding, religieus, huishoudelijk textiel, textiele vaardigheden, accessoires	1780	95%	0%
KUNSTOBJECTEN	Schilderijen, sculpturen, tekeningen	465	95%	0%
WOH				
BIBLIOTHEEK				
BEELDMATERIAAL	Foto's, dia's, prentbriefkaarten, Ansichtkaarten, prenten, topografische kaarten	345	95%	0%
DOCUMENTEN	Akten, onderscheidingen, documenten	125	95%	0%
BIDPRENTJES				
DIVERSEN				

Depotvoorzieningen

	OPPERVLAKTE	KLIMAAT	INTERN/EXTERN
DEPOT	95 m2	Stabiel met actieve klimaatbeheersing	Intern

Korte Collectiebeschrijving: Museum De Vier Quartieren

Doelstelling

Het museum bewaart, beheert en presenteert objecten die het verhaal over (de geschiedenis van) Oirschot en zijn inwoners vertellen, die identiteit geven en verbinden. Het museum vertelt op betekenisvolle en vooral belevingsvolle manier het verhaal van het dagelijks leven van vroeger en geeft daarmee kennis over en inzicht in de huidige samenleving met als doel een brug te vormen tussen mensen en voor meer begrip tussen culturen en generaties te zorgen.

Activiteiten

- Educatie (rondleidingen, scholenprojecten, lezingen)
- ~~Onderzoeken~~
- Presenteren (exposities en activiteiten, intern, extern, digitaal)

Collectiegeschiedenis

De collectie van Museum de Vier Quartieren is opgebouwd uit vier deelcollecties die bestaan uit gebruiksvoorwerpen uit de periode 1880 – 1950. In de 20e eeuw ontstonden de privéverzamelingen van Willy Knippenberg (devotionalia, archeologie en persoonlijke voorwerpen) en Harry en Ans Van den Bergh-Lap (traditionele gebruiksvoorwerpen), die in de jaren '70 samen het museum stichtten. In 1998 werd de collectie Vogels (landbouwwerktuigen) in bruikleen gegeven. Daarnaast vormde zich in de loop der tijd een eigen collectie van allerhande voorwerpen die aan het museum geschonken werden. Met de herinrichting in 2020 is de focus verschoven naar de tijd van Vincent van Gogh (laatste kwart 19^e eeuw) en objecten die daadwerkelijk een relatie hebben met Oirschot. Hiervoor is een volledig herwaarderingsproces doorlopen en zijn vele objecten afgestoten en herbestemd. De collectie bestaat zowel uit bruiklenen als voorwerpen in eigendom. De ratio is ca. 50 % bruikleen en 50 % eigendom.

Bij het verwerven en verzamelen zijn de criteria dat objecten (de identiteit van) Oirschot, het dagelijks leven en de tijd van Van Gogh representeren, betekenisvol zijn om door te geven aan de volgende generatie en voldoende museale kwaliteit bezitten. Na de recente grootschalige ontzaming is er een passief verzamelbeleid.

Collectieomvang

COLLECTIE	SOORT	AANTAL	GEREGISTREERD %	ONLINE %
ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN	Diversen	66	0	0
HISTORISCHE HUISRAAD	Huisraad, meubilair, verlichting, servies, keukengerei, speelgoed, haarschilderijen, voorwerpen behorende bij levenslooprituelen, persoonlijke voorwerpen, zilverglas, vrouwelijke handwerken, oleografiën, diversen	1830	80	0
AMBACHTEN	Kapper, volledige inrichting met meubilair en accessoires		80	0
LANDBOUWWERKTUIGEN	Diverse landbouwwerktuigen en gereedschappen	486	100	0
INDUSTRIE				
ONDERWIJS	Schoolplaten, schoolbankjes, schoolboekjes	71	80	0
DEVOTIONALIA	Kruisbeelden, heiligenbeelden, reisrelikwieën, rozenkransen, kerstgroepen, knikengelen, wijwaterbakjes, etc.	290	80	0
KLEDING EN TEXTIEL	Poffers, hoeden, petten dames-, heren-, en kinderkleding	155 271	80	0
KUNSTOBJECTEN				
WOH				
BIBLIOTHEEK	Boeken		0	0
BEELDMATERIAAL				
DOCUMENTEN				
BIDPRENTJES				

DIVERSEN

Depotvoorzieningen

	OPPERVLAKTE	KLIMAAT	INTERN/EXTERN
DEPOT 1	67,5 m2	Stabiel met mechanische ventilatie	Intern
DEPOT 2	49,5 m2	Stabiel met mechanische ventilatie	Intern
OPEN DEPOT	50 m2	Mechanische ventilatie	Intern

Korte Collectiebeschrijving: Museum “De Bewogen Jaren 1939-1950”

Doelstelling

De stichting heeft ten doel het tentoonstellen en uitdragen van de geschiedenis van Nederland en haar koloniën in de Oost, voor wat betreft de periode van 1939 tot en met 1950, waaronder begrepen: de mobilisatie, de Duitse inval, de bezettingstijd, de vervolging van de Joden en andere bevolkingsgroepen, de bevrijding en de daaropvolgende wederopbouw alsmede Nederlands-Indië in de oorlogsjaren, de bevrijding en het dekolonisatieproces met de gevoerde politionele acties aldaar.

Activiteiten

- Educatie (rondleidingen, scholenproject, lezingen enz.)
- ~~Onderzoeken (jaarboeken)~~
- Presenteren (vaste presentatie & wisselende thema tentoonstellingen)

Collectiegeschiedenis

De collectie van het museum is grotendeels in bruikleen van privéverzamelaars. 25% van collectie is eigendom van de stichting. De hoofdcollectie is opgebouwd vanaf 1973 en wordt sinds 2000 geëxposeerd. In 2003 is de stichting opgericht die in 2005 het huidige museum opende met de verschillende bruikleencollecties en de objecten in eigendom. Er wordt een actief toch selectief verzamelbeleid gevoerd. In 2010 zijn door brand een aantal waardevolle stukken verloren gegaan die voor een tentoonstelling elders in bruikleen gegeven waren.

Collectieomvang

DEELCOLLECTIE	SOORT	AANTAL	GEREGISTREERD %	ONLINE %
ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN				
HISTORISCHE HUISRAAD AMBACHTEN				
LANDBOUWWERKTUIGEN INDUSTRIE				
ONDERWIJS DEVOTIONALIA				
KLEDING EN TEXTIEL KUNSTOBJECTEN				
WOII	Militaire voorwerpen Verzet Dagelijks leven Kampen & vervolging Foto's Documenten Getuigenissen (audio/video)	1.181	80%	0%
BIBLIOTHEEK BEELDMATERIAAL				
DOCUMENTEN BIDPRENTJES				
DIVERSEN				

Depotvoorzieningen

Korte Collectiebeschrijving: Museum Kruysehuis

Doelstelling

Beheren en bewaren van de nalatenschap van de kunstenaarsfamilie Kruysehuis en met name de schilderijen, tekeningen en dergelijke van Jan en Antoon Kruysehuis. Hiermee worden de algemeen maatschappelijk en ideële belangen binnen de gemeente Oirschot behartigd met name op cultureel en maatschappelijk gebied.

Activiteiten

- ~~Educatie (rondleidingen, scholenproject, lezingen enz.)~~
- ~~Onderzoeken (jaarboeken)~~
- Presenteren (online en extern)

Collectiegeschiedenis

Stichting het Kruysehuis is opgericht in 1996 door een aantal Kruysehuisliefhebbers in Oirschot. De collectie is dan ook in volledig eigendom. Sinds 2018 heeft het museum geen eigen expositieruimte meer en is de collectie opgeslagen in een extern depot. De nodige werken worden in bruikleen gegeven bij erfgoedinstelling in de wijde omgeving. Er wordt actief beheerd en verzameld.

Collectieomvang

COLLECTIE	SOORT	AANTAL	GEREGISTREERD %	ONLINE %
ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN				
HISTORISCHE HUISRAAD				
AMBACHTEN				
LANDBOUWWERKTUIGEN				
INDUSTRIE				
DEVOTIONALIA				
KLEDING EN TEXTIEL				
KUNSTOBJECTEN	Schilderijen	238	100%	100%
	Schildersbenodigdheden	4	100%	0%
BIBLIOTHEEK				
BEELDMATERIAAL				
DOCUMENTEN				
BIDPRENTJES				
DIVERSEN				

Depotvoorzieningen

DEPOT	OPPERVLAKTE	KLIMAAT	INTERN/EXTERN
		Niet geklimatiseerd	Extern